

MOST

LETNIK XX
ŠTEVILKA 68
MAREC 2022

MOST

Glasilo občine Kanal ob Soči

<http://www.obcina-kanal.si/most>

Izdajatelj: Občina Kanal ob Soči,
zanjo županja Tina Gerbec

Odgovorni urednik:
Erik Panjtar

Člani uredniškega odbora:
Erika Koncut, Irena Brezavšek,
Klelija Dolenc, Tina Tinta

Lektoriranje:
Mojca Pipan

Oblikovanje in grafični prelom:
A-media d.o.o.

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič – Zoso
»Avče«

Naslov uredništva: Glasilo Most,
Trg svobode 23, 5213 Kanal

Kontakt: urednistvo@glasilo-most.si

Tisk: A-media d.o.o.

Naklada: 2500 izvodov

Glasilo brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Občini Kanal ob Soči.

Prosimo, da za oddajo vaših
prispevkov za objavo v Mostu
obvezno uporabljate portal
mojaobcina.si.

Uredništvo si pridržuje pravico
presoje glede objave in lahko zavrne
objavo prispevka, še posebej, če ni
v skladu s programsko zasnovano ali
novinarskim kodeksom.

Za komunikacijo z odgovornim
urednikom oziroma uredniškim
odborom uporabite elektronski
naslov urednistvo@glasilo-most.si.

Uvodnik

Bilo je kmalu v začetku januarja. Ravno sem se po prejemu pozitivnega odmerka cepiva proti covidu vračal domov, ko sem naletel na znanca, s katerim se že dolgo nisva videla. V uvodu sva si zaželela srečo v novem letu, a ko sem mu povedal, da pravkar prihajam od cepljenja, se je namrščil. »Pa se sploh zavedaš, kaj si si naredil?« je precej neposredno začel. Nekoliko me je presenetil, zato se mi ni uspelo odzvati na vprašanje, ko je že nadaljeval z razlago, kako je cepljenje nevarno in kako bom še leta trpel zaradi posledic stranskih učinkov. Nanizal je še nekaj kvaziznanstvenih razlag o tem in onem, in bolj kot sem ga poslušal, bolj sem se zavedal, da je bolje biti kar lepo tiho. Jasno je bilo, da ne bo spremenil svojih prepričanj. Bila sva tam sredi trga, in ker mu pravzaprav nisem v ničemer oporekal, je postajal vse bolj zagret za »debato«, jaz pa sem se le nemirno prestopal. Naposled sem se z izgovorom poslovil. Bil sem razočaran. Kolega sem poznal še iz študentskih časov in pričakoval sem, da mu bodo bolj kot razne teorije zarote in lažne novice bližje zaupanje v podatke in preverljiva dejstva. A žal ne. Danes je namreč vsakdo lahko strokovnjak za kar koli. Vsak nesmisel se lahko v skladu s pravico do lastnega mnenja objavlja in javno širi po družabnih omrežjih, kjer očitno z lahkoto najde nove podpornike v vse bolj razdvojeni družbi. Resda se tudi najboljši strokovnjaki lahko zmotijo, a uradna znanost je še vedno najboljša in racionalna izbira. Če ste med tistimi, ki mislite, da vas ima stroka za norca, upajte, da se vanjo ne vrinejo ljudje, ki so strokovnjaki zgolj po lastni oceni, po možnosti strokovnjaki za vse. Ker potem boste imeli prav.

Erik Panjtar, odgovorni urednik

IZ VSEBINE

6 Na petih lokacijah zemlja pod drobnogledom

7 Občina napreduje na področju razvitosti

12 Priprava strategije razvoja
za obdobje 2022-2030

18 Intervju: Elza Pavšič, arhitektka

26 Predstavljamo kraje: Nekovo in Lig

38 Zgodovina: Legenda o turškem križu
pri Doblarju

Nagovor županje

Spoštovani občanke in občani, bralke in bralci!

Pred vami je nova, pomladna številka občinskega glasila *Most*. Čeprav se zdi, da smo komaj včeraj praznovali novo leto, pa že prihajajo toplejši dnevi in z njimi več optimizma.

Končno se kažejo znaki izboljšanja stanja, povezanega s korono, z njimi pa upanje za normalnejše življenje.

Na občini smo poskrbeli, da je tudi letos občinski svet že decembra potrdil proračun za leto 2022, v katerem so zajete vse pomembnejše naložbe. Večji del sredstev smo namenili izgradnji in ureditvi različne komunalne infrastrukture po različnih delih občine.

Med največjimi investicijami v letošnjem letu na področju vodooskrbe lahko naštejemo izgradnjo prve faze vodovoda Ilovica–Zabrdo, vodovod Močila–Deskla (obvod vodovoda izven industrijske cone v Anhovem), vodovod Kambreško–Brdo, pridobivanje gradbenega dovoljenja za priklop na Mrzlek. Na področju izgradnje kanalizacije pa so predvideni izgradnja druge faze komunalne infrastrukture Prilesje, ureditev kanalizacije in vodovoda pri Napoleonovem mostu v Desklah, dokončanje izgradnje čistilne naprave na Doblarju ter ureditev kanalizacije na desnem bregu in ureditev fekalnega kanala v Kanalu. V proračunu so tudi sredstva za izgradnjo kanalizacije v Ligu.

Vzdrževalna dela in investicije bodo potekali tudi na področju različne občinske cestne infrastrukture, kot npr. sanacija plazu na cesti Na Brdo–Levpa, umiritev hitrosti v Plavah ter izgradnja avtobusnega postajališča ob državni cesti v Ajbi.

Občina pripravlja tudi idejni predlog za ureditev celostne podobe naselja Kanal, za kar smo se povezali z Univerzo v Mariboru, ki bo v sklopu študentskega projekta pripravila idejno zasnovo in jo predstavila občanom. Skupina petnajstih študentov zaključnih letnikov arhitekturne smeri se bo tako v mesecu maju za teden dni mudila v Kanalu, kjer bo skupaj z domačini oblikovala idejne zamisli in poglede na ureditev kraja. Letos sta v načrtu tudi obnova fasade zdravstvenega doma Kanal in obnova lekarne v Desklah. Vse druge investicije in večja vzdrževalna dela, ki jih predvidevamo v letu 2022, so podrobneje predstavljeni na naslednjih straneh.

Med drugimi pomembnejšimi mejniki lahko navedemo tudi ustanovitev občinskega Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Kanal, ki bo združeval del nalog občinskega TIC-a in novih nalog na področju promocije in trženja. Občina pa skupaj z Zavodom za zeleni razvoj Soške doline orje ledino tudi na področju obnovljivih virov energije. Zavod je skupaj z Goriško Lokalno Energetsko Agencijo, Nova Gorica pripravil Javni poziv za sklenitev neposredne pogodbe za ustanovitev služnostne pravice na nepremičnem premoženju občine za namen postavitve malih sončnih elektrarn.

V pripravi je tudi Strategija razvoja občine za obdobje 2022–2030, kamor smo preko delavnic po krajevnih skupnostih in z vprašalniki vključili tudi vse občane. Občina nadaljuje tudi izdelavo projektne dokumentacije za načrtovane naložbe v vodovodno, kanalizacijsko in prometno infrastrukturo.

Drage občanke in občani. Želim vam zdravo in mirno pomlad.

Tina Gerbec, županja

Investicije v Občini Kanal ob Soči:

Aktivnosti v zimskem obdobju 2021/2022

Občinska uprava, foto: arhiv občinske uprave

Tudi v zimskem obdobju je kanalska občina izpeljala več investicij, razpršenih po celotni občini, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Kar 73 tisočakov je bilo namenjenih ureditvi pločnika na relaciji med HE Plave, dobrih 20 tisočakov manj pa za utrditev in razširitev ceste na Goljevici.

21.500 evrov je bila vredna naložba v ureditev parkirišča ob poslovalni vežici v Ročinju, v Močilih pa sta bili opravljeni utrditev in asfaltacija ceste, za kar je bilo namenjenih 19 tisoč evrov.

Pred Avšjami je bila z vložkom 17 tisočakov postavljena varnostna ograja, na Pušnem pa se je utrdila brežina. Vrednost te naložbe je znašala 15 tisoč evrov.

Plave

Goljevica

Ročinj

Močila

V Krstenicah je občina utrdila krivino, za kar je bilo potrebnih 10 tisoč evrov, nad vasjo Ukanje pa je bila postavljena varnostna ograja, in sicer v dolžini 100 metrov. Investicija je znašala 4200 evrov.

V Kanalu sta bili opravljeni dve investiciji. 11 tisočakov je bilo namenjenih sanaciji podporne zidu na Gregorčičevi ulici, 3 tisočaki pa so bili potrebni za ureditev ekološkega otoka pri tržnici.

Avšje

Pušno

Kanal

Kanal

Na petih lokacijah zemlja pod drobnogledom

Erika Koncut

Po naročilu Občine Kanal ob Soči so predstavniki Kmetijskega inštituta Slovenije in Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano sredi februarja odvzeli pet vzorcev tal.

Vzorci so bili odvzeti v Desklah, Gorenjem Polju, Krstenicah, Kanalu in Morskem. V vseh vzorcih bo izvedena analiza osnovnih pedoloških parametrov, težkih kovin in PAH-ov.

Vzorčna mesta in analize so bili predlagani od društva Eko Anhovo in dolina Soče in Civilne iniciative DANES. Poleg njunih predstavnikov so vzorčenje spremljali predstavniki Krajevne skupnosti Anhovo - Deskle in občinske uprave.

V prihodnje bomo poročali tudi o rezultatih meritev, ko bodo na voljo.

Vzorčenje

Vzorčenje

Deskle

Gorenje Polje

Morsko

Kanal

Krstenice

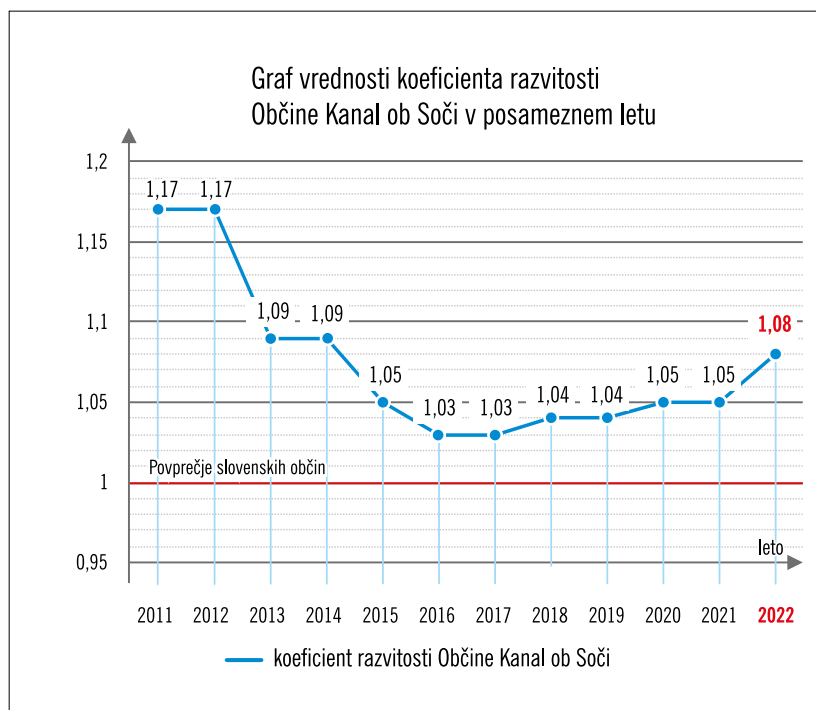
Občina Kanal ob Soči napreduje na področju razvitosti

Erika Koncut

Konec minulega leta je Vlada Republike Slovenije izdala Uredbo o metodologiji za določitev razvitosti občin za leti 2022 in 2023, na podlagi katere Ministrstvo za finance RS določi razvitost občin kot merilo za sofinanciranje investicij občin. Četrta najrazvitejša občina v regiji je Občina Kanal, ki napreduje skozi vse izračune. Letos se je uvrstila 8 % nad povprečjem. Kanalska občina se tako skupaj z občinama Bovec in Vipava uvršča med občine v regiji, ki so od merjenja leta 2020 največ pridobile, in sicer po 3 %.

Če pogledamo obdobje zadnjega desetletja, lahko opazimo, da je koeficient razvitosti kanalske občine v letih 2011 in 2012 znašal 1,17, torej 17 % nad povprečjem slovenskih občin. V naslednjem obdobju 2013 in 2014 je kanalska občina zdrsnila na 9 %, leta 2015 je izgubila še 4 %, v obdobju 2016 in 2017 je bila v najnižji točki v tem desetletju, in sicer uvrstila se je 3 % nad povprečjem občin. V letih 2018 in 2019 je koeficient zvišala na 1,04, v letih 2020 in 2021 je bila 5 % nad povprečjem, sedaj pa je na koeficientu 1,08.

Koeficient razvitosti, kot smo zapisali, ni namenjen vrednotenju položaja razvitosti občin, ampak določanju deleža sredstev, ki jih lahko prejmejo od države. Občina Kanal trenutno spada v skupino občin z 80-odstotnim sofinanciranjem investicij iz državnega proračuna. Enak delež sofinanciranja imajo tudi sosednje občine Brda, Nova Gorica in Tolmin. 80-odstotno sofinanciranje dosega večina slovenskih občin (74/212).

NA PODLAGI KATERIH KAZALNIKOV SE DOLOČA RAZVITOST OBČINE?

Uredba določa metodologijo za določitev razvitosti občin na podlagi naslednjih kazalnikov:

- razvitosti občine, ki so: bruto dodana vrednost gospodarskih družb na zaposlenega, osnova za dohodnino na prebivalca občine in število delovnih mest na število delovno aktivnega prebivalstva občine;
- ogroženosti občine, ki so: indeksi staranja prebivalstva občine ter stopnja registrirane brezposelnosti in stopnja delovne aktivnosti v občini;
- razvojnih možnosti, ki so: oskrbljenost z dobrinami in storitvami javnih komunalnih služb (stopnja priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje po aglomeracijah), opremljenost s kulturno infrastrukturo (kulturni spomeniki in objekti javne kulturne infrastrukture), delež območij Natura 2000 v občini in poseljenost občine.

Seje Občinskega sveta:

Tokrat poročamo o zadnjih treh sejah,
5. dopisni ter 21. in 22. redni seji

Erika Koncut

Dopisna seja je bila namenjena sprejetju sklepa o prenehanju mandata svetnika Jožeta Valentinčiča zaradi smrti. Svetnika je v kanalskem občinskem svetu nadomestila Silvana Pavšič iz naselja Srednje. Njen mandat je bil potrjen na redni seji konec decembra.

21. redna seja je bila namenjena razpravi in sklepanju o predlogu letnega programa gospodarske javne službe (v nadaljevanju GJS) zbiranja in odvoza odpadkov in GJS-obdelave in odlaganja odpadkov za leto 2022 ter devetmesečnemu poročilu za leto 2021. Svetniki so potrdili tudi Elaborat o oblikovanju cen storitev GJS s področja ravnanja s komunalnimi odpadki. Potrjen je bil, kot že omenjamo, mandat nadomestni svetnici. Sprejet pa je bil tudi dopolnjen predlog Proračuna Občine Kanal ob Soči za leto 2022. Zeleno luč sta dobila tudi program dela Občinskega sveta v letu 2022 in Popravek sklepa o določitvi cen programov predšolske vzgoje v javnih vrtcih na območju Občine Kanal ob Soči. Svetniki so še sklepali o Pogodbi o skupni uporabi zbirnega centra CERO Nova Gorica in povrnitvi stroškov izvajanja obveznosti iz okoljevarstvenega dovoljenja, pa tudi o vzpostavitvi statusa grajenega javnega dobra lokalnega pomena v naseljih Kal nad Kanalom, Anhovo in Deskle. Seji je bila dodana točka o sklepanju o ukinitvi statusa družbene lastnine ter vzpostavitvi statusa grajeno javno dobro v Gorenji vasi.

OBČINSKA BLAGAJNA BO TEŽKA
SKORAJ DESET MILIJONOV

Izpostavljamo proračun za leto 2022, saj občina načrtuje dodaten milijon evrov prihodkov v primerjavi s predlogom proračuna iz prve obravnave. Prihodkov bo torej skoraj 10 milijonov evrov, natančneje 9.881.634 evrov. Spremembe so vezane predvsem na prejeta sredstva iz državnega proračuna za naložbe v višini 1,3 milijona evrov, namenjene izgradnji vodovoda Ilovica in povezavi z vodovodom Mrzlek. 175 tisočakov več bo občina od države prejela iz naslova za uravnoteženje razvoja občin.

LETO POLNO INVESTICIJ

Odhodkov bo v letu 2022 nekaj čez 11 milijonov evrov, pol drugi milijon več, kot je bilo sprva predvideno v predlogu proračuna iz prve obravnave. Z dopolnjenim predlogom proračuna so se sredstva, namenjena za gradnjo in investicijsko vzdrževanje občinskih cest, avtobusno postajališče Ajba in ureditev zidov na območju Rčišča v Ročinju zvišala na 433.450 evrov. Po 30 tisočakov bo namenjenih tako za razpis za spodbujanje razvoja gospodarstva v občini kot tudi kmetijske dejavnosti. Za delovanje Zavoda za zeleni razvoj Soške doline je rezerviranih skoraj 71 tisočakov, financiranju delovanja novoustanovljenega Zavoda za kulturo, turizem, mladino in šport pa bo namenjenih 40 tisočakov.

NAJVEČJE NALOŽBE NA
PODROČJU VODOVODOV IN
KANALIZACIJE

363.384 evrov je planiranih za investicijo v ČN Doblar, investicijo v kanalizacijo pri Napoleonovem mostu v Desklah, ureditev fekalnega kanala v Kanalu, izvedbo investicije v kanalizacijo v Kanalu – desni breg, začetek izvedbe kanalizacije v Ligu in nakup opreme za kontrolo kanalizacij in čistilnih naprav. 117.907 evrov pa bo usmerjenih v pripravo projektne dokumentacije za komunalno infrastrukturo Ročinj, ČN Doblar, komunalno infrastrukturo Plave, kanalizacijo Kanal – desni breg, dograditev kanalizacije Morsko, komunalno infrastrukturo Lig, komunalno infrastrukturo Kostanjevica in Kambreško. 145 tisočakov bo potrebnih za izdelavo OPN in strategijo razvoja občine, v sklopu tega bo izdelan OPPN za naselje Morsko.

2 MILIJONA EVROV ZA GRADNJO
VODOVODOV

Največ sredstev bo šlo za področje vodovodov: 2.300.293 evrov. V sklopu teh bo izvedena investicija v vodovod Ilovica–Zabrdo, pa tudi za delno izvedbo komunalne infrastrukture Prilesje, vodovod Močila–Deskle, vodovod Kambreško–Brdo, del vodovoda za povezavo na Mrzlek in vodovod na Napoleonovem mostu v Desklah, ograje na objektih vodovodov ter služnosti na zemljiščih za investicije. Za izdelavo projektne dokumentacije za vodovode bo potrebnih 81.830 evrov, in sicer za povezavo zajetja Avče–Kajža, vodovod Senica–Seniški Breg, vodovod Robi–Bizjaki–Levpa, vodovod Močila–Deskle, povezavo vodovoda na Mrzlek, vodovod Žablje in vodovod Testeni–Mešnjak. V letošnjem letu bo za izdelavo projektne dokumentacije za dograditev kanalizacije Morsko, IDZ za komunalno infrastrukturo Kambreško, za komunalno infrastrukturo Kostanjevica in druge odseke kanalizacij namenjenih 30.800 evrov. V letu 2022 so planirana sredstva za izdelavo projektne dokumentacije za komunalno infrastrukturo v Ligu v višini 30.104 evrov ter pridobivanje gradbenega dovoljenja. Izvedba investicije se planira v letih 2023, 2024 in 2025. Investicija se bo izvajala po fazah z možnostjo pridobivanja evropskih sredstev za izvedbo. Dela bodo potekala hkrati z rekonstrukcijo ceste Kanal–Lig, ki jo bo izvajala Direkcija za ceste.

POVEZAVO NA MRZLEK BO
SOFINANCIRALA DRŽAVA

Za povezavo na vodovod Mrzlek bo v letošnjem letu izdelana projektna dokumentacija, pridobilo se bo gradbeno dovoljenje in delno

izvedla investicija v višini 570.000 evrov. Nadaljevanje investicije bo sledilo v letu 2023 v višini 765.200 evrov. Investicija bo sofinancirana iz državnega proračuna v višini 500.000 evrov v letu 2022 in 700.000 evrov v letu 2023.

NOVE SANITARIJE OB KANALSKI TRŽNICI IN FASADA ZD, V DESKLAH KMALU PRIZIDEK K VRTCU

V letu 2022 se bo izvedla investicija ureditve sanitarij ob tržnici v Kanalu v višini 78.000 evrov.

Letos se bomo razveselili tudi prizidka vrtca v Desklah. Potrebna sredstva za izvedbo investicije znašajo 99.200 evrov. Planirana so tudi sredstva v višini 144.881 evra za obnovo fasade na stavbi Zdravstvenega doma Kanal. Obnovo bodo financirali Zdravstveni dom Nova Gorica, Goriška lekarna, lastniki stanovanj in občina. Delež občine znaša 47.081 evra.

Na 22. redni seji so svetniki potrdili lokacijsko preveritev za določitev obsega stavbnega zemljišča pri posamični poselitvi zaselka

Vrtače in namero kanalske občine za postavitev malih sončnih elektrarn na strehah stavb v svoji lasti. Razpravljali so tudi o razpisu priznanj Občine Kanal ob Soči za leto 2022. Svetniki so na seji imenovali še predstavnik v svet Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Kanal in podali svoje pobude in vprašanja.

Ne dopustimo, da Hiša dobre volje Deskle zapre svoja vrata

Tina Krog

Občina kanal ob Soči je svojim občanom in občankam leta 2018 podarila Hišo dobre volje Deskle, ki pomeni kakovostno storitev celostne skrbi za starejše v izjemno lepih, svetlih in spodbudnih prostorih, v katerih se je pred epidemijo že vzpostavila krasna skupina in uresničevala svoj plemenit namen dviga kakovosti življenja starejših in razbremenitve svojcev. Pozivamo vse, ki bi vam storitve Hiše dobre volje prišle prav, da se odločite, stopite z nami v stik in se nam pridružite ter tako ohranite to pomembno storitev tudi pri vas.

Kdor poje, zlo ne misli!

Hiša dobre volje Deskle že predolgo sameva in čas je, da se zbere dovoljše število ljudi za njeno vnovično odprtje, saj ji sicer grozi popolno zaprtje. To, da bi dokončno zaprli njena vrata, bi bila velika izguba za dolino, saj predstavlja Hiša dobre volje pomemben prostor za dvig kakovosti življenja tako starejših kot njihovih svojcev. V Hiši dobre volje Deskle je namreč zagotovljena celostna oskrba naših uporabnikov, kar pomeni, da poskrbimo za nego, tople obroke in razvedrilne aktivnosti, ki vsakodnevno dvigujejo psiho-fizično zdravje naših ljudi. Dan vedno zapolnimo tako, da je vsem skupaj lepo in da se počutimo kot doma. Temelj našega delovanja je dobra volja, zato je v Hiši dobre volje vsakodnevno zagotovljeno prijetno, veselo in ljubezno polno družinsko okolje, kjer boste zagotovo našli svoj prostor

in veselje ter se v družbi sovrstnikov počutili del nečesa krasnega - del naše srečne družine. Svojci pa si boste lahko do deset ur dnevno oddahnili od vsakodnevne skrbi, ki lahko postane zelo obremenjujoča in težka. V Hiši dobre volje namreč vsak delavnik od 7 h do 17 h poskrbimo za vse, da so naši uporabniki popolnoma preskrbljeni, svojci pa povsem pomirjeni medtem, ko poskrbijo zase in za svoje življenje. Brez skrbi.

Za vsa dodatna vprašanja glede storitev dnevnega varstva v Hiši dobre volje Deskle in za zagotovitev svojega mesta v njej, vam je na voljo:

Tina Krog, strokovna delavka
Doma upokojencev Nova Gorica
GSM: 051 605 699
E-pošta: tina.krog@dung.si

POMEMBNO

Hišo si lahko ogledate tudi v živo in se z nami osebno pogovorite predvidoma vsako sredo med 8.30 in 16.30 ali po dogovoru. Z veseljem vam bomo razkazali prostore in vam našo storitev tudi osebno predstavili ter poskrbeli za vse, kar je potrebno, da postanete del naše zgodbe. Vabljeni, da skupaj obdelamo morebitne dvome in spoznamo, da je prav Hiša dobre volje tisto, kar rabimo.

Poskrbimo za to, da bomo kmalu spet skupaj ob dobri kavi risali nasmeha na obraze starejših ljudi. Naj nam bo skupaj spet lepo. Dobrodošli in srčno vabljeni!

Javni razpis za dodelitev nepovratnih finančnih sredstev za nakup malih komunalnih čistilnih naprav v Občini Kanal ob Soči v letu 2022

Andreja Nanut

Občina Kanal ob Soči je tudi letos objavila razpis za subvencioniranje nakupa malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN). Rok za prijavo je 31. oktober 2022. Če bodo sredstva podeljena predčasno, se bo razpis zaključil prej. Razpisna dokumentacija je na voljo na občinski spletni strani oz. jo lahko prevzamete v tajništvu občine. Prvo odpiranje vlog bo 15. junija 2022.

Javni razpis je namenjen občanom s stalnim prebivališčem v stavbi, za katero se vgrajuje MKČN ter leži na območju, kjer občina v naslednjem štiriletnem obdobju ne namerava vlagati v komunalno infrastrukturo. Za informacije o stavbi lahko zainteresirani pokliče na tel. št. 05 39 81 208.

Občina je dolžna zgraditi MKČN, kjer je več

kot 50 populacijskih enot (PE), na območjih pod 50 PE pa jih morajo občani sami postaviti. Občina nudi pomoč s subvencioniranjem nakupa. V občinskem proračunu za leto 2022 je za ta namen zagotovljenih 10.000 EUR. Višina subvencije znaša 50 % nabavne cene oz. največ 1500 EUR za posamezno enostanovanjsko stavbo. V primeru večstanovanjskih

stavb z urejeno etažno lastnino in za večstanovanjske objekte subvencija znaša največ 250 EUR/PE.

Pogoj za izplačilo je, da je MKČN vgrajena in v funkciji obratovanja. Za kakršna koli vprašanja v zvezi s prijavo na razpis lahko pokličete na tel. št. 05 39 81 205 in vam bomo z veseljem pomagali.

Oddaja vlog na JR NOO – Ureditev komunalne infrastrukture v Plavah

Andreja Nanut

Ministrstvo za okolje in prostor je januarja 2022 objavilo dva javna razpisa za dodelitev sredstev iz ukrepa: Zeleni prehod – Komponenta Čisto in varno okolje, podukrep: Izboljšanje ukrepov na področju ravnanja z vodo in okoljske infrastrukture (C1 K3) za operacijo »Investicije v vodovodne sisteme, ki oskrbujejo manj kot 10.000 prebivalcev« (C1 K3 II) ter za operacijo »Investicije v sisteme odvajanja in čiščenja odpadne vode, ki ležijo na manjših aglomeracijah od 2000 PE« (C1 K3 IH).

Gre za finančno podporo EU Republiki Sloveniji, ki je namenjena financiranju ukrepov, vključenih v Načrt za okrevanje in odpornost. Predmet javnega razpisa so naložbe za izboljšanje gospodarjenja in manjšanje vodnih izgub pri sistemih s pitno vodo oziroma izgradnja energetske učinkovitosti sistemov za odvajanje in čiščenje odpadne vode.

Vlogo na javni razpis sestavljata prijavi obrazec ter investicijska dokumentacija s prilogami (dokazilo o vključenosti investicije v NRP občine, pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje, vodno dovoljenje, projektna dokumentacija ...). Občina je lahko podala samo eno vlogo za sisteme OČOV ter eno vlogo za sisteme s pitno

vodo v okviru tih dveh javnih razpisov.

Občina Kanal ob Soči se je na objavljena razpisa prijavila s projektom Vodovod Plave – I. faza ter projektom Kanalizacija in čistilna naprava Plave – I. faza. Gre za izgradnjo vodovoda v dolžini 1600 metrov, fekalne kanalizacije v dolžini 1566 metrov ter čistilne naprave v velikosti 300 PE. Z novim vodovodom bo prebivalec naselja Plave zagotovljena zanesljiva, kakovostna in varna vodoskrba, predvsem pa bo dosežena učinkovitejša raba vode vodovodnega sistema. Z izgradnjo kanalizacije ter ČN pa bosta prebivalec naselja Plave zagotovljena ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih vod. Poleg tega bo na čistilni napravi postavljena sončna elektrarna, ki bo zagotavljala

energetsko učinkovitost kanalizacijskega sistema. Občini se je uspelo prijaviti na oba javna razpisa do prvega odpiranja vlog, ki sta bila 1. in 3. februarja 2022. V primeru uspešnosti prijav projektov je izvedba predvidena v letu 2023 in letu 2024, pridobitev uporabnega dovoljenja pa se pričakuje sredi leta 2025. Vrednost vodovoda je ocenjena na 420.000 EUR, medtem ko je vrednost kanalizacije in ČN ocenjena na skoraj 950.000 EUR. Največja možna stopnja financiranja znaša 50 % upravičenih stroškov. Pridobitev dodatnih sredstev bi nam omogočila ustrezno vodovodno in komunalno ureditev še enega območja naše občine, zato si resnično vsi želimo, da nam uspe.

Brezplačni prevozi za starejše

Klara Golja

PROSTOFER

080 10 10

brezplačna telefonska številka
za brezplačen prevoz

Pokličite vsaj tri dni,
preden potrebujete prevoz.

Občina Kanal ob Soči financira in izvaja v sodelovanju s Prostoferjem (projekt zavoda Zlata mreža) storitev brezplačnih prevozov, s katerimi želi starejšim zagotoviti višjo kakovost življenja. Prevoze opravljajo vozniki prostovoljci brezplačno. Vozilo je zagotovljeno s strani občine, prav tako je poskrbljeno za zavarovanje tako voznika kot tudi sopotnikov.

Starejši občani, ki potrebujete prevoz, ne vozite sami, nimate sorodnikov in imate nizke mesečne dohodke, pa tudi slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi, pokličite na brezplačno številko 080 10 10 vsak delovnik med 8.00 in 18.00. V komunikacijskem centru zabeležijo podatke in lokacijo prevoza. Po najavi prevoza klicni center

obvesti prostovoljnega voznika o prevozu, in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz. Prevozi se izvajajo od ponedeljka do petka med 8.00 in 16.00, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam. Za informacije lahko pokličete na Občino Kanal ob Soči. Podatki za stik: Klara Golja, klara.golja@obcina-kanal.si, tel. 05 398 12 18.

Projekt Prostofer je namenjen vsem tistim starejšim, ki ne vozijo sami, nimajo sorodnikov, ki bi jim lahko ponudili potrebni prevoz ob določeni uri oziroma imajo slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi. Prostofer jim omogoča lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe, brezplačne prevoze do javnih ustanov, trgovinskih centrov in podobno.

Korak naprej pri reševanju problematike z divjadjo

Kristina Marinič

Županja Tina Gerbec je ustanovila delovno skupino za reševanje problematike z divjadjo v Občini Kanal ob Soči. Skupina je sestavljena iz predstavnikov lovskih družin, predstavnikov občanov, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, in občine. Skupina se je že večkrat sestala in spremlja problematiko z divjadjo ter išče rešitve za izboljšanje stanja na tem področju.

Občani so bili z osnovnimi informacijami, kam se lahko obrnejo v primeru škode, seznanjeni tako preko občinske spletne strani kot oglasnih desk. V skladu z dogovorom znotraj delovne skupine občina nudi tudi pomoč pri izpolnjevanju obrazcev za prijavo škode.

Priprava Strategije razvoja Občine Kanal ob Soči za obdobje 2022–2030

Andreja Nanut

Občina Kanal ob Soči se je v drugi polovici leta 2021 odločila, da pripravi Strategijo razvoja Občine Kanal ob Soči za obdobje 2022–2030 z namenom, da opredeli ključne razvojne smernice, poveže vse razvojno usmerjene prebivalce in uskladi razvojna prizadevanja v povezano celoto s ciljem izkoriščanja razvojnih potencialov in zagotavljanja trajnostnega razvoja.

Razvoj občine mora biti skrbno načrtovan proces, ki ga je treba izvajati premišljeno in odgovorno. S skupnim sodelovanjem deležnikov v procesu priprave strategije bo mogoče opredeliti prioritete in ukrepe ter bolj načrtno namenjati finančna sredstva za področja, ki bodo opredeljena kot najbolj prioriteta. Občino namreč predstavljajo občani, s katerimi je mogoče izmenjati koristne informacije in slediti njihovim potrebam ter pristopiti k oblikovanju skupnih ciljev za zadovoljevanje potreb občanov.

Prav zaradi slednjega so konec leta 2021 potekale delavnice po vseh krajevnih skupnostih. Odziv je bil še posebej dober v podeželskih krajevnih skupnostih, kjer se je vzpostavila konstruktivna razprava o možnostih razvoja Občine Kanal ob Soči v sedanjih finančni perspektivi.

V začetku leta 2022 so bili pripravljeni vprašalniki za gospodinjstva o zadovoljstvu s stanjem v Občini Kanal ob Soči. Poslani so bili na naslove vseh gospodinjstev v občini. Vrnjenih je bilo več kot 100 izpolnjenih vprašalnikov, kar odraža dejstvo, da občane zanima razvoj občine in so pri tem pripravljeni tudi sodelovati.

Strategija predstavlja tudi osnovo za črpanje finančnih virov, tako na državni kot tudi na mednarodni ravni. Pravilno zastavljene razvojne prioritete so podlaga za občinsko upravo in občinski svet za oblikovanje razvojno usmerjenih občinskih proračunov ter načrtov razvojnih programov v obdobju 2022–2030. Prvi osnutek strategije se pričakuje v prvi polovici leta 2022.

Delavnica v KS Avče

Delavnica v KS Avče

Delavnica v KS Kal

Celostna podoba naselja Kanal ob Soči izziv za študente arhitekture mariborske univerze

Erika Koncut

Občina Kanal ob Soči bo v sodelovanju z Univerzo Maribor na osnovi idejnih zasnov v sklopu študentskega projekta pripravila celotno podobo naselja Kanal. V ta namen sta nedavno Občino Kanal ob Soči obiskala tako dekanica Univerze Maribor red. prof. dr. Vesna Žegarac Leskovar, univ. dipl. inž. arh., kot predstojnik oddelka za arhitekturo doc. Tomaž Ebenšpanger, univ. dipl. inž. arh.

Skupina 15 študentov zaključnih letnikov arhitekturne smeri se bo namreč v 19. tednu letošnjega leta za teden dni mudila v Kanalu, kjer bo skupaj z domačini oblikovala idejne zamisli in poglede na ureditev celostnega naselja Kanal po izgradnji obvoznice. Študentje bodo obdelali peterico lokacij v Kanalu, in sicer: ločni most s preходом v trg ob smreki ter nadaljevanje proti trgu pred občinsko stavbo, ureditev vrtov v samem središču Kanala, ureditev obrambnega stolpa za trgovino Mercator, dostop in ureditev plaže na levi strani reke Soče ter območje gradu.

V tednu terenskega dela bodo zvečer organizirani tudi tematski večeri, na katerih bo vsem občanom dana možnost sodelovanja. Na dan odhoda (tj. petek) bodo študentje občanom predstavili ugotovitve in podatke, ki jih bodo med tednom pridobili. Tudi na petkovi predstavitvi bodo besedo imeli občani, ki bodo lahko študentovim ugotovitvam dodali svoje opombe. Celoten projekt bo terenska skupina študentov oblikovala na matični fakulteti, predstavitev pa bo v Kanalu predvidoma v letošnjem septembru.

Dotrajana stanovanjska hiša ne kazi več podobe Kambreškega

Borut Jermol

Občina Kanal ob Soči se je skupaj z drugimi solastniki odločila odstraniti dotrajano, poškodovano stanovanjsko hišo na Kambreškem, ki je bila postavljena leta 1977 zaradi posledic potresa z epicentrom v italijanski Gemoni, pokrajini Furlanija z magnitudo 6,5 po (EMS) lestvici. Spomnimo: potres leta 1976 je bilo mogoče čutiti v celotni Sloveniji, največ škode pa je povzročil v Breginjskem kotu.

Montažni objekt na Kambreškem, pretežno sestavljen iz strešnih in fasadnih azbestnih plošč, se je skozi leta zane-marjal in pustil propadati do te točke, da je postal moteč tako za domačine kot druge obiskovalce naselja Kambreško. S svojo podobo in okolico je kazil kraj in povzročal nejevoljo tako domačinom kot turistom.

V namen ureditve nastale situacije je občinska uprava stopila v stik z drugimi solastniki, ki so se strinjali, da je za vse udeležence najbolje, da se objekt odstrani do betonske talne plošče in se s tem očisti naselje nevarnih azbestnih odpadkov.

Med igro z avtomobilčki do znanja o novem alternativnem viru energije – vodik

Suzana Colja Resnik

Zavod za zeleni razvoj Soške doline je v sodelovanju s Fakulteto za logistiko Univerze v Mariboru in podjetjem ECUBES d.o.o. za učence obeh osnovnih šol v občini konec januarja 2022 organiziral izobraževanje H2STUDENT o vodikovih tehnologijah kot inovativnih rešitvah za okolju prijaznejši transport. Osmo- in devetošolci so iz lego kock sestavili avtomobilčke z vodikovimi gorivnimi celicami in se prek tabličnih računalnikov preizkusili v hitrostnem tekmovanju z njimi. O prihodnosti avtomobilov na vodik je spregovoril izredni profesor na Fakulteti za logistiko Univerze v Mariboru iz Celja dr. Matjaž Knez.

Dr. Matjaž Knez, kakšna je glavna sporočilnost projekta H2STUDENT?

S projektom H2STUDENT želimo vodikove tehnologije približati širši javnosti, dvigniti tehnološko ozaveščenost in tehnološko pismenost. Zlasti pa je naš namen navdušiti mlade, da se bodo odločali za študij in prihodnje poklice, povezane s trajnostnim razvojem, z brezemisijso mobilnostjo in vo-

dikovimi tehnologijami. Učenci iz občine Kanal ob Soči so med prvimi osnovnošolci v Sloveniji, ki so spoznali vodik kot pomemben energent za transport prihodnosti in imeli praktično izkušnjo z njim.

Program H2STUDENT izvaja Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru. Kdo pa ga je razvil?

Na Fakulteti za logistiko podpiramo implementacijo vodikovih tehnologij v projektih energetskih infrastruktur kakor tudi sodelovanje in promocijo vseh projektov na temo vodika v Sloveniji in širši regiji. Sam program H2STUDENT pa je razvilo slovensko podjetje ECUBES tehnologije d.o.o. iz Nove Gorice, ki vlaga veliko energije v vzpostavljane vodikove infrastrukture, enega izmed predpogojev, da bomo na naših cestah lahko videli več avtomobilov na vodik.

H2STUDENT je izobraževalno-tekmovalni program, ki učencem približa tematiko novih, čistih tehnologij v transportu na njim prijazen način.

Učenci se v sklopu projekta seznaniijo z negativnimi vplivi motorjev na izgorevanje na kakovost zraka ter z novim alternativnim virom – vodikom, ki teh vplivov nima. Kar pa še najbolj izstopa v tem izobraževalnem programu, je učni pristop. Učenci spoznajo vodik med igranjem z lastnoročno sestavljenimi avtomobilčki z vodikovimi gorivnimi

Na delavnicah H2STUDENT so se 26. januarja osmošolci OŠ Kanal in 27. januarja 2022 osmošolci in devetošolci iz OŠ Deskle seznanili z negativnimi vplivi motorjev na izgorevanje na kakovost zraka ter z alternativnim virom energije – vodikom, ki teh vplivov nima.

celicami, s katerimi se na koncu preizkusijo v hitrostnem tekmovanju. Program je mladim pisan na kožo.

Kako ocenjujete prihodnost avtomobilov na vodik?

Prihodnost mobilnosti je zagotovo v e-mobilnosti brez emisij, s pomočjo vodika. O avtomobilu na vodik in tehnologiji gorivnih celic, ki je uporabljena v teh vozilih, se govori že zelo dolgo. Čedalje več avtomobilskih proizvajalcev posveča pozornost temu, saj v vodik ne vidijo samo alternative električnim avtomobilom, ampak tudi dopolnitev ponudbe. Verjamem, da vodik postaja edina rešitev na poti do oglično nevtralne družbe.

Kje vse se bo v transportu uporabljala elektrika in v

Profesor dr. Matjaž Knez (spodaj) je skupaj s kolegom dr. Urošem Kramarjem (levo) s Fakultete za logistiko Univerze v Mariboru in Rudijem Bebarjem iz podjetja ECUBES d.o.o. (desno) učencem iz občine Kanal ob Soči v sklopu delavnice H2STUDENT predstavil prihodnost mobilnosti ter povedal, da so med prvimi osnovnošolci v Sloveniji, ki so spoznali vodik in imeli praktično izkušnjo z njim.

katerih prevozni sredstvih vodikova tehnologija?

V prihodnje naj bi bila elektrika v prvi vrsti še vedno namenjena manjšim električnim avtomobilom, javnemu prevozu, dostavnim vozilom, ki bodo delovala znotraj mest, in avtomobilom, ki bodo služili ljudem za osebni prevoz oziroma bodo opravljali kratke razdalje. Vodik in tehnologija gorivnih celic pa bosta v prihodnje namenjena predvsem večjim, tudi tovornim vozilom za prevažanje daljših razdalj, denimo avtobusom in tovornjakom ter železniškemu in ladijskemu prometu.

Kakšna je razlika med električnim avtomobilom in avtomobilom na vodik?

Glavna razlika je v tem, da je pri električnih avtomobilih električna energija shranjena v bateriji, pri vodikovih pa se električna energija proizvaja sproti, s pomočjo kemične reakcije med vodikom in kisikom, in sicer med vožnjo, v gorivni celici. Količina energije, ki jo lahko shranimo, pa je odvisna predvsem od velikosti rezervoarja za vodik; pri vozilih na vodik lahko shranimo energijo v manjšem prostoru in z manjšo maso. Vendar pa sta obe omenjeni tehnologiji (elektrika/vodik) nujni, poleg tega se med seboj dopolnjujeta.

Ali lahko obrazložite prednosti in slabosti avtomobilov na vodik?

Če govorimo o prednostih avtomobilov na vodik, najbolj izstopata dve: doseg in čas polnjenja avtomobila. Avtomobili na vodik bodo omogočali vsaj 500 kilometrov avtonomije, celoten proces polnjenja pa naj bi trajal od treh do štirih minut, kar je zelo primerljivo s časom, ki ga danes potrebujemo za polnjenje avtomobila s fosilnimi gorivi. Seveda ni za spregledati tudi, da v času uporabe avtomobila

Zavod za zeleni razvoj Soške doline je z izvedenima delavnicama nadaljeval že v lanskem letu začeto izobraževanje na področju vodika v e-mobilnosti, saj želi pripomoči k izobraževanju mladih na področju zelenega prehoda.

bila ni nobenih emisij, razen izpuha v obliki vodne pare.

Slabost, ki jo lahko pripisujemo avtomobilom na vodik, pa je podobno kot pri električnih avtomobilih predvsem cenovna dostopnost vodikove tehnologije, ki je še vedno eden glavnih razlogov, zakaj tovrstnih vozil še ne bomo tako kmalu videli v velikih številkah na naših cestah. Tukaj se pojavlja tudi vprašanje cene proizvodnje samega vodika.

Kakšne načrte imate z delavnicami H2STUDENT v prihodnje, jih boste še izvajali?

Seveda, to je naš namen in cilj, da gredo vsi osnovnošolci in dijaki slovenskih šol skozi naš program, dobijo novo izkušnjo z vodikom ter se morda navdušijo za to področje. Kasneje pa skozi svoj razvoj in izobraževalni proces to navdušenje razvijejo vse do svojega poklica, s katerim bodo ustvarjali našo brezogljično energetske prihodnost.

Predstavitev razsežnosti zelenega prehoda v Kanalu

Suzana Colja Resnik

Zeleni prehod, kot ga je zastavila Evropska komisija v zelenem dogovoru decembra 2019, pomeni številne spremembe celotne družbe. Cilj je doseči podnebno nevtralnost Evrope do leta 2050 oziroma do leta 2030 zmanjšati neto emisije toplogrednih plinov za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. Slovenija se je kot članica EU zavezala zelenemu prehodu, kar pomeni, da se bodo v prihodnjih letih morali vsi sektorji in gospodarstva prilagoditi novim izzivom. Z namenom ozaveščanja o tej pomembni tematiki je Zavod za zeleni razvoj Soške doline 18. januarja 2022 organiziral predstavitev razsežnosti zelenega prehoda, ki jo je izvedel dr. Boris Sučić z Instituta »Jožef Stefan« – Center za energetska učinkovitost.

Predstavitev je bila namenjena članom sveta Zavoda, občinskim svetnikom, predsednikom krajevnih skupnosti, ravnateljicama obeh osnovnih šol v občini in večjim podjetjem.

Županja Občine Kanal ob Soči Tina Gerbec je prisotne seznanila, da se je Občina že začela pripravljati na izzive, ki jih predvideva zeleni prehod, in zastavila vrsto dejavnosti; od zagotavljanja pitne vode ter odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, izgradnje kolesarskih povezav za spodbujanje trajnostne mobilnosti, priprav na izgradnjo obvoznice Kanala, ki bo središče razbremenila prometa in s tem prispevala k zmanjševanju izpustov v okolje, do vzpostavitve sončnih elektrarn na stavbe v lasti občine, ki bodo fosilna goriva nadomestile z obnovljivimi viri energije.

Dr. Boris Sučić z Instituta »Jožef Stefan« je 18. januarja 2022 v Kanalu predstavil razsežnosti zelenega prehoda z namenom ozaveščanja, kako lahko kot posamezniki, javni ali gospodarski subjekti tudi na lokalnem območju prispevamo k uresničitvi ciljev zelenega dogovora.

Na področju zelenega prehoda v občini Kanal ob Soči ima aktivno vlogo v letu 2021 ustanovljeni Zavod za zeleni razvoj Soške doline. Direktorica mag. Almira Pirih je na posvetu poudarila pomen izobraževanj na temo zelenega prehoda za različne ciljne skupine, začeti pri osnovnošolcih, ki se na ta način seznanjajo z novimi tehnologijami, prav tako pa jih taka izobraževanja spodbujajo za prihodnje perspektivne poklice. Predstavila je tudi druge prednostne naloge, kot so spodbujanje podjetnosti med različnimi ciljnimi skupinami, priprava projektov, povezanih z zelenim prehodom, in dejavnosti na področju obnovljivih virov energije. V okviru slednje naloge je Zavod v sodelovanju z Goriško Lokalno Energetsko Agencijo (GOLEA), na osnovi pristopa občine k namestitvi sončnih elektrarn na strehe stavb v njeni lasti, pridobil ustrezno dokumentacijo za prvi sklop stavb na treh lokacijah: OŠ Kanal, OŠ Deskle in Kulturni dom Deskle. Občina Kanal ob Soči pa je 18. februarja 2022, na osnovi najave v Uradnem listu RS št. 20/2022, na svoji spletni strani objavila Javni poziv za sklenitev neposredne pogodbe za ustanovitev služnostne pravice na nepremičnem premoženju za namen postavitve malih sončnih elektrarn.

V osrednjem delu nastopa je dr. Boris Sučić z Instituta »Jožef Stefan« predstavil ključne izzive za Slovenijo na področju energetske in podnebne politike, kot so: postopno zmanjšanje porabe energije in povečevanje energetske in snovne učinkovitosti v vseh sektorjih, pospešen razvoj omrežja za distribucijo električne energije in povezovanje sektorjev, po-

stopno opuščanje fosilnih virov v vseh sektorjih, trajnostno upravljanje prometa, pospešen razvoj sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja ter dekarbonizacija oskrbe z zemeljskim plinom. Kot izziv je navedel tudi tehnološki razvoj in komercialni preboj obnovljivih virov energije, naprednih tehnologij in storitev, vključno s shranjevanjem, učinkovito rabo energije in proizvodnjo plinov obnovljivega izvora (vodik, sintetični plini, bioplin ...). Pri tem je poudaril, da so izzivi zelo veliki, saj Evropska komisija pričakuje, da Slovenija naredi v desetih letih tisto, kar je predvidela uresničiti v obdobju dvajsetih let.

Dr. Sučić je predstavil več naprednih projektov, ki že tečejo v smeri zelenega prehoda, ter nujnih vsebin, za katere si bo treba prizadevati za doseg uspešnega zelenega prehoda. To so: izobraževanje, stabilno podporno okolje za izvajanje kompleksnih projektov, ustanovitve regionalnega in občinskih koordinacijskih organov za optimizacijo stroškov, energetska učinkovitost, učinkovito gospodarjenje z energijo ter odločitve države, na kakšen način bo podprla različne dejavnosti za doseganje ambicioznih okoljskih ciljev.

Zaključil je, da sta za uspešno izvedbo številnih ukrepov pomembni ozaveščenost in usposobljenost vseh deležnikov kot tudi vzpostavljanje kulture sodelovanja in povezovanja. Pomembni sta aktivna usmeritev ter finančna in druga podpora države prebivalstvu in gospodarstvu za izvedbo številnih projektov, ki bodo potrebni na poti do brezogljične družbe.

Delovanje Krajevnega urada Kanal

Klelija Dolenc

Za kratko predstavitev in delovanje Krajevnega urada Kanal smo poprosili Andreja Markočiča, načelnika Upravne enote Nova Gorica. Bralce bi radi seznanili, kaj vse lahko uredijo v Kanalu, da jim ni treba prav za vsako najmanjše opravilo v Novo Gorico.

Načelnik Upravne enote Nova Gorica Andrej Markočič

Upravna enota Nova Gorica, ki jo vodi načelnik, pokriva teritorij šestih občin (Mestna občina Nova Gorica, Občina Brda, Občina

Kanal ob Soči, Občina Miren - Kostanjevica, Občina Renče - Vogrsko in Občina Šempeter - Vrtojba). Krajevni urad Kanal deluje v okviru Oddelka za upravne notranje zadeve. Na območju Upravne enote Nova Gorica deluje pet krajevnih uradov na sedežih naštetih občin. Na krajevni uradu se opravljajo dela in naloge, ki so predpisani v Pravilniku o merilih za organiziranje krajevnih uradov v upravnih enotah (Uradni list RS, št. 114/2003), ter druge naloge, ki jih odredi načelnik.

V letu 2022 se pričakuje povečan obseg potekov osebnih izkaznic. Od 28. marca 2022 se bodo izdajale biometrične osebne izkaznice. Državljanom, ki jim osebna izkaznica ni potekla, ni treba zaprositi za novo osebno izkaznico do njenega izteka.

Do 13. julija 2009 smo upravne enote izdajale voziška dovoljenja na tridelnih roza obrazcih, z uveljavitvijo Pravilnika o voziških dovoljenjih pa smo začeli voziška dovoljenja izdajati izključno na polikarbonatni kartici z zaščitnimi elementi. Pomembna novost te kartice pa je, da je njena veljavnost časovno omejena. **Tridelna roza voziška dovoljenja je treba zamenjati za polikarbonatno kartico najpozneje do 19.**

januarja 2023, kar lahko storite tudi na krajevnih uradih.

Krajevni urad Kanal zagotavlja izvajanje uradnih ur po naslednjem urniku:

- torek od 8.00 do 12.00 in od 13.00 do 15.00,
- vsaka 2. in 4. sredo v mesecu od 8.00 do 12.00 in od 13.00 do 17.00,
- četrtek od 8.00 do 12.00 in od 13.00 do 15.00.

Telefonska številka krajevnega urada je 05 33 84 325.

Kadar je zaradi objektivnih razlogov krajevni urad zaprt, je obvestilo objavljeno na spletni strani Upravne enote Nova Gorica: <https://www.gov.si/drzavni-organi/upravne-enote/nova-gorica/> in na vratih krajevnega urada, telefon pa je preusmerjen v centralo na Upravni enoti Nova Gorica, kjer vam nudimo informacije po telefonu. Stranke lahko v času zaprtja krajevnega urada vse storitve opravijo na sedežu upravne enote.

Načelnik Andrej Markočič je povedal: »Vsak dan znova si na uradu prizadevamo za izvajanje kvalitetnih storitev za svoje stranke. Pobude in predlogi s strani naših strank so dobrodošli, saj neprestano stremimo k čim hitrejšemu in učinkovitejšemu reševanju zadev. Zavedamo se, da smo v službi ljudi.«

Krajevni urad Kanal

Elza Pavšič: Želja in vztrajnost sta postali zmagovalski

Irena Brezavšček, foto: osebni arhiv Elze Pavšič

Dolgo sva se iskali, pa nama je le uspelo, da sva se srečali. Dobili sva se na njenem domu, v Kalu nad Kanalom. Navkljub pandemiji covid-19 in maskam me je ljubeznivo sprejela. In ne samo to – takoj na začetku sva se dogovorili, da si bova na ti, ker nama je pogovor tako nekako lažje stekel. Neizmerno sem hvaležna, da mi je bilo dano spoznati del bogatega notranjega življenja ženske, ki se skozi to svojo notranjost na zunaj izraža kot arhitektka. To je sicer njen poklic, s pomočjo katerega živi bogate ideje in jih »preslikava« v ožjo in širšo skupnost. V tej skupnosti, med ljudmi, ki so se znašli skupaj ob pravem času in na pravem mestu, prihaja do izraza njeno delo. Z globoko mislijo, v ravnovesju med mirom, resnico in hvaležnostjo, se je z vso odgovornostjo naučila uresničevati svoj poseben svet, želje, hrepenenja in darove. Elza Pavšič – arhitektka z dušo, ki se te zna dotakniti ...

Elza Pavšič – v delavnici pri zlatarskem mojstru na korekturah za izdelavo keliha

Elza, povej nam, prosim, nekaj o začetkih svojega dela in kako bi ga pravzaprav označila.

Če začnem s številko, ki jih sicer ne maram, je to letnica 1993, ko sem na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani diplomirala z nalogo *Slovenski tradicionalni ornament, kot izhodišče v oblikovanju pohištva*. Ta, takrat odkrita ljubezen in naklonjenost do obrti in umetnosti preprostega, kmečkega človeka me spremljata skozi vso mojo pot ustvarjanja in dela še danes. Več ali manj, kot pač dopušča situacija.

No, in mestno življenje mi tudi ni blizu, nekako premalo mojega razpona je tam. Vedno sem si želela živeti v stiku in bližje naravi, zato v Ljubljani nisem nikoli iskala zaposlitve.

Pot me je peljala in pripeljala, z vmesnimi postajami, prav nazaj domov, v Kal. Tukaj sem odraščala, se učila in dobivala vzorce, da tako sedaj tu živim, delam in ustvarjam.

Vmes sem kot arhitektka delala v biroju v Novi Gorici in v gradbenem podjetju med Novo Gorico in Tolminom. Pridobila sem lepe izkušnje, predvsem pa spoznanje, da najbolje delujem ali da lahko iz sebe dam največ, če delujem bolj samostojno.

In naziva arhitekta si pravzaprav nisem nikoli prav prisvojila, ker v nekem pomenu to tudi nisem, ne morem biti, moja narava mi tega ne dopušča in včasih se prav upira temu.

Težko si je predstavljati, kaj vse drugo mora početi arhitekt in kakšnim merilom se mora prilagajati, da v našem sistemu naredi projekt in da je na primer stavba zgrajena. Preveč, veliko preveč je birokratskih in marketinških nujnosti, ki lahko popolnoma uničijo neko skladnejšo in lepo idejo ter obliko. Kje je potem šele ustvarjalnost?

Sama sem kar hitro prepoznala, čeprav sem se skušala prilagajati in učiti, da bi takim sistemom parirala, da to ni moj svet in da bolje delujem drugače. Začela sem delovati samostojno in odprla takrat ponujeno obliko samozaposlitve, ki je sedaj pod imenom LIZART s. p.

Tako se je nekako ustvaril drugačen način dela, meni bližji. Pred začetkom dela moram biti v stiku s stranko, torej človekom uporabnikom, da vidim prostor, kjer živi, oziroma prostor, ki ga želi spremeniti, dopolniti. Tako lahko začnem delati, snovati ideje, ki so v končni fazi narejene za naročnika, a tako, kot

Fontana cvet, kamnoseštvo Brezavšček

Ambon v župnijski cerkvi sv. Petra in Pavla v Lokovcu

bi jih naredila zase. Zato sem se usmerila v snovanje notranjosti hiš, detajle, pa tudi večinoma v naročila za različna obrtniška dela. To mi je blizu, tukaj lahko več dam. Pri tem seveda, glede na moj značaj, gre to delo tudi skozi čustva in občutke.

Hkrati sem sprejela ponudbo za delo na Srednji lesarski šoli v Novi Gorici, kjer sem poučevala strokovne predmete in z veseljem podajala znanje in poglede na uporabo lesa.

Posebna izkušnja je bila tudi vodenje kulturno-umetniškega društva Goriška paleta, ki vztrajno in dobro krmari še danes in bo naslednje leto praznovalo že 30. obletnico delovanja.

In po nekajletnem delu v Novi Gorici si se odločila za prostovoljno delo v Afriki.

Oj, ta moja Afrika, ki me ves čas spremlja. Ne uidem ji, je moja življenjska učiteljica.

Nekako jo imam v sebi, ne znam natančno razložiti. Že kot otrok sem sanjala in si želela, da bi imela opičko, tisto ta pravo, da bi se igrala in živela z njo.

Potem nekje vmes, med tistimi sanjami in sedanjostjo, sem šla v Afriko na potovanje za malo daljši čas. Ker sem potrebovala oddih in premor.

Neverjetno je bilo to, da ko sem samo od daleč videla opice v živo, so me čustva tako preplavila, da sem jokala in občutila, kot da sem tam doma in da nisem tam ne prvič in ne zadnjič.

Kmalu zatem sem se vrnila kot prostovoljka za delo v Afriki. Nisem vedela, kakšne zgodbe me bodo čakale in kako se spoprijeti z vsemi ovirami v njih. Potrebno je bilo veliko vztrajnosti, saj sem šla od doma z namenom, da nekaj naredim za druge, za sočloveka. Končala sem »Projekt za gradnjo doma za otroke brez staršev«.

To je bilo pravzaprav zame neko prelomno obdobje in vedno rečem, da je bila ta izkušnja nujna in potrebna, da sem lahko tukaj in sedaj.

Vrnila pa si se domov, v Kal. Kako si začela sodelovati z lokalno skupnostjo in Folklorno skupino Kal nad Kanalom?

Po vrnitvi in hudih preizkušnjah nisem zmogla ne znala živeti in delovati širše. Iskala sem samo mir, ki sem ga doma, v tem okolju, v naravi tudi našla.

Začasno bivanje se je spreminjalo v trajnejše, in tako tudi hkratno sodelovanje s skupnostjo: vključitev v turistično društvo, cerkveni svet, krajevno skupnost, sodelovanje na taborih za otroke, miklavževanja, okraševanje cerkve ob posebnih priložnostih ... Tako sem prišla v stik z zavzetimi in dejavnimi ljudmi iz lokal-

Knjižica, zgibanka, vabilo ...

nega okolja, ki so želeli in še želijo spreminjati »stvari« na bolje. Vedno bolj sem se zavedala, da lahko tudi sama prispevam s tistim, kar znam in zmorem. In še nekaj je prišlo do izraza: ko se lotim ene stvari, se je lotim z odgovornostjo in predanostjo.

Že na samem začetku, ko se je folklorna skupina ustanovljala, sem to idejo podpirala in nekako zares želela, da jim uspe.

Z Darjo Rijavec, pobudnico ustanovitve skupine in sedaj prizadevno in predano predsednico, sva že prej sodelovali v Lokovcu na razstavi »Dekleta pripravljajo balo«. Za to nalogo, kjer je bilo v osnovi treba narediti raziskavo na terenu, pri informatorjih, nas je povabil k sodelovanju predsednik KTD Lokovec, Miro Šuligoj Bremec. Vključena je bila celotna Trnovsko-Banjska planota in naša skupnost se je takrat lepo odzvala. Razstava je tudi uspela in ima še danes pomemben odmev.

Kapela v kanalskem župnišču

Škrabčeva knjižnica v samostanu kostanjevica nad Novo Gorico

Tako so se začele prepletati vezi in vsakokrat, ko se je nekaj lepega naredilo, se je tudi zaupanje širilo z zavestjo, da ustvarjamo skupni bivanjski prostor, ki smo ga pravzaprav poddedovali.

Konkretno sodelovanje s folklorno skupino se je začelo s povabilom, naj oblikujem in vodim izdelavo oblek – kostumov – za celotno skupino. Zavedali smo se, da so obleke sestavni del celotne podobe skupine in dejansko predstavljajo tudi našo kulturno dediščino.

Zame je bila to prav gotovo odgovorna in nova naloga. Kako se je lotiti in kako pravilno začeti, smo se skupaj dogovarjali in se obrnili tudi na stroko. Brez dela na terenu in temeljite raziskave, kjer so sodelovale vse takratne članice skupine, pa ne bi bilo zbranih toliko podatkov in gradiva v tako kratkem času. Seveda so bili na začetku dvomi in strahovi, zakaj in kako bo to uspelo in če sploh je to smiselno, saj je bil projekt vezan tudi na določena finančna sredstva. Ko takšna skupina stopa na novo pot v sorazmerno majhni skupnosti, to vse ni tako preprosto.

In prav želja in vztrajnost sta postali zmagovalki.

Sama sem bila tudi do sebe zelo zahtevna, veliko sem se morala učiti na novo, kako uskla-

jevati vse skupaj, od zasnove oblike, izpeljane po slikovnem materialu in opisu, izbora blaga in materialov, do nadzora pri izvedbi, torej šivanju. Pravzaprav si nisem mogla dovoliti površnosti in nekih posploševanj.

Hkrati pa je, ob spoznavanju bogate kulturne dediščine tega prostora, v meni rastlo spoštovanje do prednikov. Odkrito povedano, imela sem veliko tremo, kako se bo vse skupaj zdelo, tudi zato, ker nisem vedela, kako bodo člani

skupine sprejeli oblačila, kako bodo te obleke nosili in v njih plesali.

Hvaležna sem vsem svojim zaupnikom in učiteljem in skupaj smo veseli, da je naloga poustvariti oblačilno kulturo naših prednikov uspela.

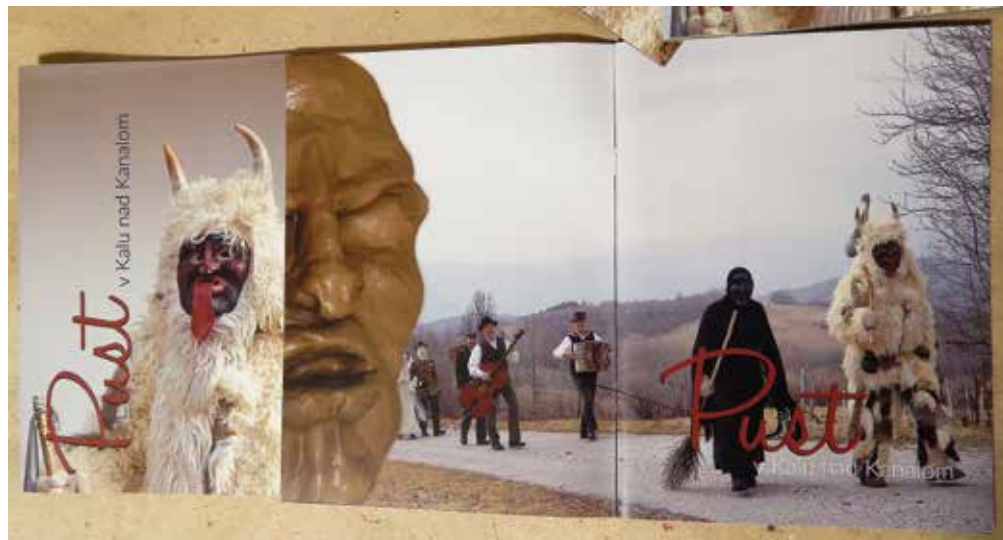
Vsi člani Folklorne skupine Kal nad Kanalom prav s ponosom nastopajo v kostumih – replikah, ki smo jih poimenovali »tahmašne obleke«. Sprejete so tudi med občinstvom in stroko, in to je tudi zame lepo priznanje.

In z njimi še sodeluješ?

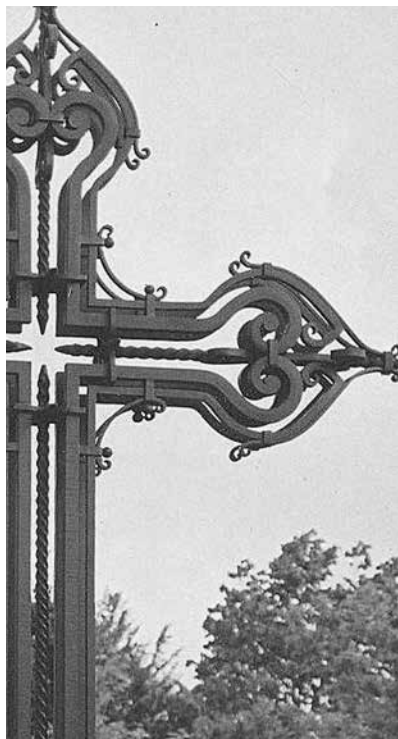
V vseh desetih letih njihovega nastopanja in delovanja jih z veseljem spremljam in neko nadzorujem ali sodelujem po svojih močeh in sposobnostih, kar je potrebno za lepšo predstavitev in obliko.

V tem obdobju smo izdelali celostno grafično podobo, kar nekaj vabil za nastope in praznovanja, pa zgibanke ob pet- in desetletnici, stenski koledar ... V zadnjem obdobju pa smo začeli tudi projekt oživitve starega pusta v Kalu na Kanalom. Prevzela sem svoj del, da izpeljem idejno zasnovo za glavne like in seveda za vse stranske like, ki so bili v povorki, ko so hodili od hiše do hiše. Prevzela pa sem tudi izdelavo vseh posameznih mask, jih izdelala s kalupi vred po stari metodi lepljenja plasti koščkov časopisa in škrobnega lepila.

Prav pred enim letom pa smo na pustni torek izdali knjižico *Pust v Kalu nad Kanalom*.

Knjižica Pust v Kalu nad Kanalom

Kovani križ na pokopališču v Lokovcu

Želja posameznikov v skupini se je s skupni močmi in veliko voljo uresničila in prepričana sem, da smo s tem oživili še en del naše kulturne dediščine.

V letu 2021 je ob snovanju programa za praznovanje desete obletnice delovanja zrastle še ideja za razstavo. Moja naloga je bila v celoti izpeljati koncept postavitve in narediti izbor dokumentarnih fotografij, ki pripovedujejo o dejavnosti in življenju skupine v vseh desetih letih delovanja.

Pri tem želim poudariti in dati priznanje vsem sodelujočim. Prav tukaj se je pokazalo, kaj pomeni, da je neka ideja za skupnost sprejeta in podprta. Neverjetno je, kako se dogodki izpeljejo, če so skupni volja, moč, vzajemnost in odgovornost. Celotna prireditev je bila čudovita!

Tako se ustvarja preplet in skupnost živi. Drug od drugega se učimo in se dopolnjujemo, vsak s svojimi sposobnostmi in znanji. Mislim, da na tak način razširjamo tudi naše – skupne – korenine.

Skozi vsa ta delovanja v skupnosti se tudi sama zavedam, da nisem tukaj po naključju,

to je moja pot, moja vzgoja, moj prostor, ki ga z lastno voljo soustvarjam.

Res veliko opravljeno delo, ki te nekako označuje v ožji skupnosti, pa tudi širše. Poleg tega sodelovanja in ustvarjanja pa so tvoje želje še nekeje. Nekakšna predvidena začasnost tvojega bivanja v Kalu nad Kanalom postaja tvoja sedanjost ...

To, da sem sedaj tukaj doma, nekako ni bilo v mojem načrtu. Verjamem pa, da življenje tako hoče. Moja izbira je samo, kako bom to sprejela in oblikovala.

V vsaki življenjski situaciji me spremljajo misli, da lahko izberem, da delam lepe stvari, da ustvarjam. Zadnje čase spoznavam in si tudi priznam, da mi prav tega primanjkuje. Pri vseh obveznostih in delu na terenu se ravnoesje preveč ruši. In želja je tudi dozorela, da

sedaj dobesedno ustvarjam prostor – delavnico, kjer bo veliko prostora za vse moje ideje in ljubezen do lesa in naravnih materialov.

Vse tvoje delo, tvoja iskanja, dejanja so prepredena z neko globljo življenjsko filozofijo ...

Veliko razmišljam, in to tudi sovпада z mojim delom. Da delam v mirnem okolju in da sem tudi sama umirjena, je nekakšen pogoj, da lahko peljem življenje.

Vsak nekako sledi svojemu značaju, ki pa je danes, žal velikokrat, vse preveč površen, tudi aroganten in puhel. To nam pravzaprav vsem škodi, ne daje nekega trajnega zadovoljstva in uspeha, najmanj pa ustvarjalnosti.

In dokler bo moja misel živa, da delam in ustvarjam, me ni strah.

Všeč mi je misel: *Veje istega drevesa rastejo in se razraščajo v različne smeri, imajo pa iste korenine!*

Razstava dokumentarnih gradiv Folklorne skupine Kal nad Kanalom

»Lepota se konča s smrtjo, vendar je v umetnosti nesmrtna.«

Leonardo da Vinci, italijanski izumitelj, slikar, kipar in arhitekt

Okrogla miza »Trajnostna mobilnost v Alpah in širši Sloveniji«

Nika Testen, Turistično informacijski center Kanal

V torek, 28. decembra 2021, je v Bovcu, v okviru bovškega outdoor filmskega festivala BOFF, potekala okrogla miza na temo »Trajnostna mobilnost v Alpah in širši Sloveniji«. Na okrogli mizi so sodelovali Jernej Stritih (CIPRA), Majda Odar (Triglavski narodni park), Miro Kristan (PRC Tolmin), Klemen Langus (predsednik skupnosti Julijske Alpe) in klimatologinja Lučka Kajfež Bogataj.

Glavni poudarek okrogle mize je bil na mobilnosti v turizmu, ki predvsem v poletnih mesecih pomeni veliko okoljsko obremenitev v dolini Soče. Navedeni so bili primeri dobrih praks (izboljšava javnih prevozov, združitev vozovnic in prilagoditev voznih redov različnih javnih prevoznih sredstev, ureditev trajnostne mobilnosti tako na državni kot lokalni ravni, pri načrtovanju ce-

stnega omrežja misliti na vse oblike prevoze, ne pa zgolj avtomobilskega, izobraževati že najmlajše o pomenu trajnostne mobilnosti ...), ki bi jim morali posvetiti pozornost tako na nacionalni kot lokalni ravni.

Dogodka sta se udeležili Nika Testen, strokovna delavka v TIC-u Kanal, in Tina Gerbec, županja Občine Kanal ob Soči.

Zelena shema slovenskega turizma – obnova znaka Slovenia Green Destination

Nika Testen, Turistično informacijski center Kanal

Pred tremi leti je Občina Kanal ob Soči vstopila v Zeleno shemo slovenskega turizma, v letu 2022 pa mora znak Green Destination obnoviti. Z vstopom v Zeleno shemo smo se zavzeli, da bomo spodbujali trajnostno delovanje, združevali trajnostna prizadevanja ter promovirali lokalni značaj in zelene zgodbe. V okviru pridobitve znaka Slovenia Green Destination smo kot občina podpisali Zeleno politiko slovenskega turizma, izvedli anketiranje prebivalcev, obiskovalcev in turističnega gospodarstva ter druge zahtevane korake. Kot destinacija

smo bili ocenjeni v petih kategorijah in prejeli smo znak Green Destination BRONZE. V letu 2022, v sklopu obnove znaka Slovenia Green Destination, je občina ponovno pregledala in dopolnila 100 meril z različnih področij (vnesti spremembe v zadnjih treh letih od pridobitve znaka), izvedla anketiranje prebivalcev, obiskovalcev in turističnega gospodarstva, pripravila trajnostno poročilo, zelene napotke za obiskovalce ter analizo stanja občine. Konec februarja 2022 pa smo oddali zahtevo za ponovno presojo znaka. V

marcu je potekal terenski ogled ocenjevalca, ocenitev destinacije. Čakamo na oceno stanja in po podani oceni sledi priprava novega Akcijskega načrta ukrepov za razvoj trajnostnega turizma. Načrt je orodje, ki nas spodbuja, da odpravljamo šibkosti v svoji destinaciji na področju trajnostnega turizma in se čim bolj trajnostno razvijamo. Načrt bo zajemal ukrepe na področjih, kjer bomo kot občina slabše ocenjeni. Načrtovane dejavnosti iz akcijskega načrta bomo izvajali v naslednjih treh letih, do naslednje presoje znaka.

Ipertrail 2022 (La corsa della bora/Tek z burjo) letos preko občine Kanal ob Soči

Nika Testen, Turistično informacijski center Kanal

V soboto, 8. januarja 2022, je preko občine Kanal ob Soči potekalo tekaško tekmovanje Ipertrail - La corsa della bora/Tek z burjo. V občini Kanal ob Soči je bil start teka 1/2 Ipertrail, krajše različice tega tekmovanja. Ipertrail je edinstvena preizkušnja, gre za koncept poti

in teka v naravi s pomočjo GPS-navigacije. Tekmovanje 1/2 Ipertrail se je začelo s startom ob reki Soči v Kanalu in se po 80 km končalo v Portopiccolu v Italiji. Krajša različica tekmovanja je potekala od Kanala preko Korade do Goriških brd pa vse do Portopiccola v Sistianu.

POSVET »Spodbujanje turističnih ponudnikov za razvoj trajnostnih modelov – priložnosti in izzivi trajnostnega razvoja turizma v destinaciji Kanal ob Soči«

Nika Testen, Turistično informacijski center Kanal

Občina je v januarju 2022 organizirala posvet na temo spodbujanja turističnih ponudnikov za razvoj trajnostnih modelov. Na posvet so bili vabljeni turistični ponudniki ter širša javnost z namenom iskanja priložnosti in izzivov trajnostnega razvoja turizma v destinaciji Kanal ob Soči. Na posvetu smo predstavili Zele-

no shemo slovenskega turizma in pridobivanje okoljskih znakov (predstavili prvi okoljski znak v naši destinaciji, ki ga je pridobila picerija Vinazza iz Deskel). Posebno pozornost pa smo namenili odgovornemu ravnanju z odpadki, energijo, vodo, prilagajanju na podnebne spremembe, trajnostni mobilnosti in predstavitvi Zavoda za turizem, šport, kulturo in mladino Kanal ter Zavoda za zeleni razvoj Soške doline. Na posvetu so sodelovali Tina Gerbec, županja občine, Nika Testen (TIC Kanal, zelena koordinatorka občine), Astrid Prašnikar iz ROS. TURIST – Inštitut za

odgovorni turizem, Borut Mužič (prejemnik okoljskega znaka iz Picerije Vinazza Deske), Vinko Medvešček (vodja Režijskega obrata občin), Darjo Rolih iz Javnega podjetja Komunala Nova Gorica, mag. Boris Šušmak iz Društva DOVES-FEE Slovenia, Janez Melink iz podjetja GOLEA, Goriška lokalna energetska agencija, mag. David Trošt, PNZ svetovanje projektiranje d.o.o., Valter Reščič (v. d. direktorja Zavoda za turizem, šport, kulturo in mladino Kanal) in Almira Pirih (direktorica Zavoda za zeleni razvoj Soške doline). Trajnostni turizem je koncept, v katerega je zaželeno, da so vključeni vsi ključni deležniki (tako prebivalci ponudniki kot obiskovalci). Samo na ta način lahko dosegamo cilje na področju trajnostnega turizma, ki smo si jih zadali z vključitvijo občine v Zeleno shemo slovenskega turizma.

Kolektivna blagovna znamka Iz Doline Soče nadaljuje svoje poslanstvo tudi v letu 2022

Tjaša Bizjak, koordinatorica projekta KBZ Iz doline Soče

Kolektivna blagovna znamka si prizadeva za dvig kakovosti celovite ponudbe v destinaciji Dolina Soče.

Proces gradnje kakovosti lokalne ponudbe pa skozi sistem Kolektivne blagovne znamke poteka od spodaj navzgor in traja vsaj pet let, da ob koncu tega obdobja ponuja osnovo za kakovostno bivanje v destinaciji, tako domačinov kot obiskovalcev.

V letu 2021 smo zgradili sistem certificiranja, celostno grafično podobo znamke in vzpostavili mrežo ponudnikov, ki se ves čas dopolnjuje. Vse to nam omogoča dvig kvalitete lokalne ponudbe skozi izobraževanja in promocijo certificirane ponudbe. Na območju občin Kanal ob Soči, Tolmin, Kobarid in Bovec imamo že 70 rokodelskih in živilskih izdelkov, ki so vključeni v KBZ Iz Doline Soče in bodo kmalu nosili certifikat.

Januarja smo k sodelovanju povabili tudi naše vrhunske ponudnike, ki so hkrati ambasadorji naše doline in zelenega turizma. Zelo smo ponosni, da so pristopili v shemo in vidijo svojo pomembno vlogo v Kolektivni blagovni znamki kot glasniki in najboljši promotorji. Hiša Franko je pridobila pravico do uporabe certifikata za kategorijo *Hiša gastronomije*, Mlekarna Planika pa za čisto novo kategorijo ambasadorev znamke *Hišo okusov* (mali industrijski obrat). Na skupnem srečanju je bila vzpostavljena tudi **Mreža kolektivnih blagovnih znamk (KBZ) Slovenije**, oblikovanih po modelu Izvorno slovensko. Mreža KBZ si bo prizadevala za **skupen strateški razvoj in prenos znanj, izkušenj in spretnosti**, skupne **raziskovalne aktivnosti**, **prijave na razpise**, ter vzpostavitev modela **platforme** za trženje, prodajo, logistiko, distribucijo in evalviranje certificirane ponudbe vsa-

ke KBZ. Glavni namen Mreže je doseči boljše informiranost in ozaveščanje vseh javnosti, o pomenu lokalno pridelane in predelane hrane, storitev in doživetij, s čim manjšim ogljičnim odtisom ter posledično večjo prodajo.

Naslednje aktivnosti so bila izobraževanja za gostinske ponudnike, kot priprava na **certificiranje jedi in pijač** postreženih na gostinski način izvedeno v mesecu marcu. Spomladi bomo zaključili prvo fazo projekta in vso certificirano ponudbo predstavili na spletni strani in pričeli s celovitim trženjem, ki bo usklajeno s trženjem destinacije kot celote.

Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo.

Več informacij o projektu najdete na www.dolina-soce.si in pri koordinatorici projekta Tjaši Bizjak tjasa.bizjak@dolina-soce.si.

Dolina Soče

Lesarji Doline Soče

Peter Domevšček, koordinator dejavnosti,
foto: Katarina Rutar Ipavec

Projektne dejavnosti z Lesarji doline Soče se nadaljujejo tudi v letu 2022. Trenutno lokalni mizarji izdelujejo kulise, ki so jih izrisali lokalni oblikovalci. S to dejavnostjo spodbujamo povezovanje in ustvarjalnost. Za vsako občino se oblikuje svoja kulisa. Na Kanalskem nastaja klop, na Tolminskem stol in miza, na kobarškem omara za predprostor. Osnovne ideje in znanja iz preteklosti smo črpali iz Muzeja Tolmin in jih poskušali oblikovati v interier, ki bo skladen oz. primeren za današnji čas. Hkrati se izvaja fotografiranje mizarstev, ki so pristopili k sodelovanju v projektu, in pripravlja gradivo za izdelavo

kataloga lesarjev doline Soče. Kulise bomo razstavljali v javnih stavbah in na lokalnih prireditvah, tam bodo tudi katalogi lesarjev. S tem bomo opozarjali na prisotnost lesarjev na tem območju in spodbujali javnost, da se odloča za uporabo masivnega lesa izpod rok lokalnih mizarских mojstrov.

Projekt, v katerega je poleg LAS Dolina Soče vključenih še pet projektnih partnerjev (Občina Bovec, Občina Kanal ob Soči, Občina Kobarid, Občina Tolmin in omenjeni muzeji), sofinancirata Republika Slovenija ter Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Mizarska delavnica

JAVNI SKLAD
MALEGA GOSPODARSTVA GORIŠKE

BREZOBRESTNA POSOJILA ZA KMETE

Več informacij na:

- spletni strani: www.jsmg-goriska.com;
- po telefonu: **05 33 50 173, 05 33 50 367**.

- Upravičenci so nosilci kmetijskega gospodarstva, ki imajo najmanj 3 ha primerljivih kmetijskih površin.
- **Brezobrestna posojila** so namenjena **gradnji ali adaptaciji nepremičnin, nakupu opreme** (nove ali rabljene) ter **vzpostavitvi in obnovi trajnih nasadov**.
- Posojila od **2.000-60.000 EUR**.
- Doba odplačevanja je **5-8 let**.
Z odplačevanjem lahko začnete takoj ali se odločite za **1-letni moratorij**.
- Prijava brez poslovnega načrta tudi pri višjih investicijah.
- **Prijavni roki:** 4. marec, 1. april, 6. maj, 3. junij in 2. september.

Brezobrestna posojila za rast in konkurenčnost kmetijske dejavnosti

PRENOVLJEN MARKET KANAL VABI

**VABLJENI V NOV ODDELEK
DARIL, IGRAČ IN POSODE**

NOVO!

Uspeli smo se dogovoriti z Mesarstvo Podobnik iz Čeplez pri Cerknem za dostavo njihovega pakiranega, odličnega domačega mesa. V ponudbi bomo imeli še meso Pivka Perutninarstvo.

Prepričani smo, da boste z novo ponudbo več kot zadovoljni!

NOVO!

**SEDAJ TUDI SVEŽE
PEČEN KRUH IN PECIVO**

žito

Nekovo – deželica sonca in grozdja

Mirela Maver

Čudovita arhitektura Dolenjega Nekovega

Do prve svetovne vojne je na območju Kanalskega Kolovrata uspevalo kar nekaj sort **grozdja**. Etnolog in zapisovalec ustnega izročila Pavel Medvešek omenja trte katanijo, cividin, garbonijo – nekakšno malvazijo ter pokal'co. Posebno pozornost pa si zasluži vino Motnik, mešanica cividina in garbonije, proizvedeno po posebnem postopku, ki so mu pridelovalci dodali več kot petdeset vrst zelišč in drugih primesi.

Po vsej verjetnosti je način pridelave vina izumil dehnar, vodja starovercev, ki je nekoč živel na Gorenjem Nekovem. O njem ni znanega imena niti obdobja življenja. Zagotovo pa je bil

to čas okrog leta 1706, ko je bila ta letnica vklešana ob vhodu v Šterlinovo klet. Ta je mnogo kasneje dal ime tistemu vinu. Vsi naslednji dehnarji so pridelavo motnika nadaljevali in obenem iskali ustrezna zelišča, gozdne sadeže in smolo, da bi dobili čim boljši motnik. Izbor sestavin pa je bil pri vsakem pridelovalcu drugačen, le da je zadostil okusu gospodarja.

Po vaškem izročilu so prvi motnik naredili na Šterlinu okoli leta 1750. Kmetija je bila kasneje poimenovana kot Marinišče oz. Mariščne. Ruševine nekoč najbogatejše kmetije tega območja so ob poti med Gorenjim in Dolenjim Nekovim. Tam je bil tudi prvi vinograd na kraju, ki so mu

rekli Na motniku, po katerem so tudi imenovali tisto, na poseben način pridelano vino.

V obdobju, ko so Nekovčani na veliko služili s prodajo Motnika strokovnjakom in delavcem pri gradnji železnice po Soški dolini, so na njivah sadili **pšenico** za prehrano ljudi in živali. Ustno izročilo pravi, da je bilo celotno območje od Dolenjega do Gorenjega Nekovega v poletnih mesecih kot iz zlata. Na terasasto obdelanih njivah je zorela pšenica. Za prodajo pšenice so kmetje uporabljali merik, poimenovan kaznank. Franc Jerončič je v knjigi *Življenje na Kanalskem Kolovratu* zapisal, da so bili Nekovčani odlični pridelovalci žita. Kaznank je meril 56 kg, zaradi samega podnebja in lege vasi je bila teža kaznanka na Nekovem celo 58 kg.

Ruševine na nekdanjem Šterlinu, sedaj Mariščne

Slika, olje na platnu, prikazuje bogat pridelek belega in črnega muškata ter koruze pokovke v letu 2021. Ena najboljših letin grozdja v Gorenjem Nekovem. Slika (500 × 900 mm) je razstavljena v »stari mesnici« v Kanalu. Avtor Mirela Maver

Trta še kljubuje času.

Celotno nekovsko območje je znano po pridelavi **sadja**, predelanega v kis ali žganje. Znani so predvsem jabolčnik, jabolčni kis ter slivovo žganje. Prva leta po drugi svetovni vojni so hodili delavci s Kanalskega Kolovrata peš v službo do Anrovega. Na pol poti, v Dolenjem Nekovem, so posedeli pri znancih in dobili kozarček žganja kot podporo za nadaljevanje poti do doma ali do službe. Franc Jerončič pravi, da je šlo vino cevedin iz Nekovega celo na Dunaj. Po drugi svetovni vojni so v Dolenjem Nekovem pridelovali pretežno črno katanijo.

Vira:

- Franc Jerončič: Življenje na Kanalskem Kolovratu, 2011.
- <http://staroverci.si/motnik-nekovsko-vino/>

Nekovčani so si izbrali najlepšo lego svojih domovanj. Dolga stoletja so se preživljali s sadovi zemlje. Bili so napredni in delovni kmetje. Presenetila jih je pozicijska vojna, še bolj pa njene posledice. Po vrnitvi iz begunstva so našli porušene domove in raztreščena polja na nekdanji frontni liniji. Industrializacija in oteženi pogoji kmetovanja ter propadle kmetije so povzročili plaz odseljavanja. Ljudje so odhajali v Ameriko, Avstralijo, Jugoslavijo, po drugi svetovni vojni pa v dolino in naprej v večja mesta.

**UREDITEV MEJ
PARCELACIJE
GEODETSKI NAČRTI
ZAKOLIČBE
VRIS OBJEKTA V KATASTER
...**

Geotmin d.o.o.
Trg tigrovcev 4
5220 Tolmin

tel. (05) 38 10 146
gsm. 041 973 961
www.geotmin.si

KMETIJSKA
**ZADRUGA
TOLMIN**

KZ Tolmin z.o.o. Tolmin
Rutarjeva ulica 35, 5220 Tolmin
www.kz-tolmin.si

**Mesnica
DESKLE**

**Mesnica
KANAL**

meso domače prireje,
suhomesnati izdelki Alpija,
mleko in mlečni izdelki Mlekarne Kobarid,
velika ponudba kvalitetnega slovenskega
mesa za piknike, ...

Pričakuje vas prijazno in ustrezljivo osebje.

Lig – pogled nazaj, postanek zdaj in želje v prihodnosti

Metoda Humar, foto: Gabrijel Humar

Pogled na Lig, foto Damjan Simčič

Na sredini grebena Kanalskega Kolovrata leži pod vzpetino, danes imenovano Marijino Celje, vas Lig. Pogled v zgodovino Liga je tesno povezan s cerkvijo, ki stoji na Marijinem Celju in ki je kraju že pod Avstrijo in Italijo prinesla sloves najbolj obiskanega izletniškega kraja v kanalski okolici. Prva znana omemba cerkve svetega Zenona na tem mestu sega v leto 1325. Velik preobrat v zgodovini kraja je leta 1761 povzročil kip Matere Božje, ki ga

je cerkvi svetega Zenona podaril na Dunaju živeči rojak, duhovnik Andrej Blažič. Kip so izdelali po podobi Marijinega kipa v Maria Zell v Avstriji. Cerkev in pozneje tudi kraj je dobil ime Marija Cel, kasneje Marijino Celje. Postavitev kipa v majhno gotško cerkvico je začela privabljati v te kraje množice romarjev. Leta 1774 so ji dogradili večjo ladjo in dva zvonika v pročelju. Notranjost je pridobila še bogatejšo podobo leta 1786 z nakupom

baročnega oltarja, ki je 100 let pred tem stal v svetogorski baziliki. Marijino Celje je v tem času prevzelo vlogo Svete Gore, ki ga je kot romarsko središče dal zapreti cesar Jožef II. Podobna zgodba se je odvila tudi kasneje, ko je bila svetogorska cerkev porušena. Razcvetu novega romarskega kraja je bila naklonjena grofovska družina Rabatta, ki je bivala v gradu v Kanalu, in na njihovo željo

so v prezbiteriju marijacejske cerkve naredili grobnico, v katero so pokopali nekatere člane družine, nazadnje 12. septembra 1794 umrlega grofa Mihaela.

V 19. stoletju je vikariat Marijino Celje zaznamovalo življenje in delo vikarja Antona Ukmarja. Kar 54 let je služboval v Ligu. Preuredil in opremil je cerkev, ustanovil je šolo, ki jo je sam tudi vodil, prizidal je župnišče, v njem uredil kapelo svetega Antona Padovanskega. Župnišče ostaja še danes takšno, kot ga je zasnoval gospod Ukmar, in predstavlja varovano stavbno dediščino. Župnija je pred nekaj leti pristopila k obnovi, ki jo izvaja po svojih finančnih zmožnostih, tudi s pomočjo sredstev z razpisa za obnovo sakralnih objektov občine Kanal ob Soči. Prav obnova je pokazala, da se v prostorih skriva več poslikav. V letih 2020 in 2021 so se v kapeli in veroučni sobi že izvajala restavratorska dela, ki so odkrila zelo lep del le-teh. Župnišče je v zadnjih 40 letih služilo bivanju različnih skupin ter kot prenočišče za romarje in pohodnike, ob njihovem vse večjem obisku in pomanjkanju podobnih kapacitet v našem kraju pa bo to tudi njegova nadaljnja vloga.

O Marijinem Celju in okolici je bilo napisanih več knjig. Prvo je že v letu 1853 napisal zgodovinar Štefan Kocijančič. Njegova knjiga *Maria Cel na Kanalom* predstavlja prvo zgodovinsko delo v slovenščini na Goriškem in je bogat vir podatkov o nastanku te božje poti.

Marijin kip v marijacejski cerkvi

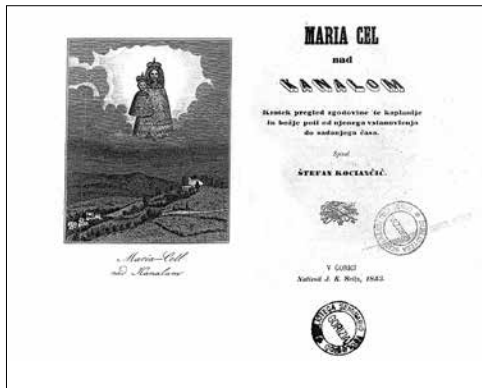
Prezbiterij marijacejske cerkve

Na novo odkrita poslikava v kapeli svetega Antona Padovanskega

Župnišče v Ligu danes

Knjiga Maria Cel nad Kanalom iz leta 1853

G. Franc Kralj sredi pripovedi

Še podrobneje je zgodovino, življenje in delo v krajih med Sočo in Idrijo opisal duhovnik Branko Melink, rojak iz Čolnice, v treh knjižicah, ki so izšle leta 1995.

Po ureditvi povezovalne poti treh svetišč v letu 2001 sta Slavko Jereb in Branko Melink leta 2004 v knjigi Tri Marijine božje poti podala zgodovinski pregled svetišč Sveta Gora, Marijino Celje in Stara gora nad Čedadom.

Začetek prve svetovne vojne je iz vasi Lig pregnal vse prebivalce, nekateri so se preselili k sorodnikom, veliko družin so Italijani odpeljali v begunstvo v Torino. Od tam so se na svoje domove vrnili šele ob koncu vojne. Dober poznavalec dogodkov tega obdobja je Jožko Gabrijelčič iz Lige, ki že 40 let skupaj s sinovi predvsem na območju kanalske občine išče in zbira predmete iz prve svetovne vojne, v teh dneh pa v Ligu postavlja svojo zbirko na ogled v novonastalem muzeju. V zbirki ima tudi fotografijo italijanskega kralja Viktorja Emanuela III., stoječega pred Potokarjevo go-

stilno v Ligu. Zbirka je vredna ogleda, Jožko va pripoved pa poslušanja.

Poleg zgodovinskih zapisov so za vsak kraj pomembne in zanimive zgodbe dobrih pripovedovalcev, ki odstirajo pogled na življenje in delo preprostih ljudi. Za Lig je velik vir zgodb iz preteklosti najstarejši še živeči Ližan, 92-letni gospod Franc Kralj. Čeprav ga je službena pot duhovnika ter profesorja zgodovine in geografije peljala iz rodnega Lige takoj po novi maši leta 1952, je redno spremljal življenje in delo v domačih krajih, vedno rad prihajal domov ter nam pripovedoval zgodbe iz življenja v Ligu. Nazadnje je tekla beseda o stiskah, ki so jih doživljali pod italijansko oblastjo, sploh otroci, ki so morali obiskovati italijansko šolo. V javnem življenju je bilo prepovedano uporabljati slovenski jezik, zato je leta 1920 župnik Makuc ustanovil prosvetno društvo »Slavček«, ki je delovalo v okviru župnišča, kjer so lahko prepevali slovenske pesmi, uprizarjali vesele igre ter kasneje ustanovili tudi čitalnico.

Italijani so vaškim potem in berjačem dali italijanska imena ulic in trgov. G Franc se spominja napisa na enem od berjačev: »Piazza Firenze«.

G. Franc pripoveduje tudi, kaj je v Lig prinesla druga svetovna vojna, in pove zgodbo o smrti Feliksa Mugerlija. Feliks je tri partizane iz Brd v svoji bližini opozoril na prihajajoče nemške vojake. Nemci so to opazili, odpeljali partizane in Feliksa ter jih nedaleč stran ubili. Župnik Makuc, ki je govoril

nemško, je poskušal posredovati, da bi Feliksu, očetu štirih majhnih otrok, prizanesli, a je bila njegova prošnja zaman.

Pred drugo svetovno vojno so bile v Ligu kar tri gostilne: pri Štefenatovih, Potokarjevih in Obrilčevih. Tik pred vojno je svojo gostilno v Ligu odprl tudi Ernest Velišček iz Zapotoka. Gostilno je po poroki vodila njegova žena Marija, kajti Ernest je bil vpoklican v italijansko vojsko. Povojna oblast ni bila naklonjena zasebnikom, zato so Ernestu in Mariji gostilno odvzeli, Ernesta zaprli, Mariji z dveletno hčerko pa pustili skromno stanovanje v njihovi hiši. Šele leta 1956 so jima gostilno vrnili. Ernest in Marija sta gostilni dala sloves, postala je prostor srečevanj domačinov in gostovanj številnih obiskovalcev vse do leta 1977. Žal v vasi po zaprtju Ernestove gostilne ni več gostinske ponudbe, od leta 2016 pa tudi trgovine ne.

Po vojni je število prebivalcev v teh krajih drastično upadlo. Odhajanje ljudi sta v 70. letih nekoliko zaustavila izgradnja nove ceste iz Kanala skozi Čolnico do Lige ter odprtje obrata Iskre Avtoelektrike, ki je zaposlil

Jožko Gabrijelčič s sinovoma v novem muzeju

Liški otroci na prazniku kostanja 2019, foto: Manca Gabrijelčič

30 delavcev. Iskrin obrat je nasledilo zasebno podjetje Eurokabel d.o.o. Danes je stavba v lasti družinskega podjetja Primtech d.o.o., ki je dokaz, da si mladi z dobro idejo in pridnimi rokami lahko ustvarijo lastne pogoje za zaslužek tudi v teh odročnih krajih.

Po potresu leta 1976 se je staremu delu Liga, kjer je stalo 10 hiš, pridružilo »novo naselje«, v katerem so si domove zgradili predvsem domačini iz okoliških zaselkov in vasi. Nastalo je 13 novih hiš. Danes živi v Ligu 75 prebivalcev, od tega je 20 otrok. Razveseljujejoče je, da si mladi še vedno ustvarjajo tukaj nove domove.

Obnovljeni kulturni dom v Ligu

K prepoznavnosti Liga je po drugi svetovni vojni poleg romarske cerkve na Marijinem Celju veliko prispeval tudi tradicionalni praznik kostanja, ki so ga v vasi prvič organizirali leta 1969 in je dočkal svojo 50-letnico v letu 2019. Število obiskovalcev praznika v prvih letih se je štel v tisočih, kajti to je bil takrat edini praznik kostanja v Sloveniji.

V letu 2015 je vas pridobila obnovljen lep kulturni dom, ki služi krajanom za kulturno udejstvovanje, prireditve in zasebna srečanja. Ostaja pa želja po novih vsebinah, ki bi povezovale krajanke in dale življenje tako kulturnemu domu kot stavbi nekdanje osnovne šole in stavbi nekdanje zadrage.

Lig z Marijinim Celjem je iz leta v leto bolj obiskan. Njegova lega ponuja lepe razglede, kolesarske, pohodniške in popotne užitke, ko pa sonce zahaja v Furlanijo ali Benečijo, čudovite sončne zahode.

»Urejenost kraja je odraz ljudi, ki v njem živimo,« pravi Adrijana Velišček, ki si že od

Nekdanja osnovna šola v Ligu brez otrok že od leta 1994

funkcije predsednice krajevne skupnosti v preteklosti, zdaj pa članice sveta KS in kot vaščanka prizadeva, da bi bila vas urejena. »Za svoj kraj moramo poskrbeti, da bo lepo nam in tistim, ki sem prihajajo,« dodaja. Skupaj s še nekaj posamezniki skrbi za čistočo središča vasi ter za zasaditve in vzdrževanje cvetličnih gred v vasi in v okolici cerkve. Njena želja je, da bi vsi, ki v Ligu živimo, cenili, kar imamo, in si skupaj prizadevali za nove pridobitve ter izboljšave.

Kate.si
Kabelsko omrežje

Izberite katerikoli paket Trio in prvo leto plačujte samo 29,50€

Akcija velja za čas vezave 24 mesecev.

www.kate-wing.si

☎ 080 16 32

INTERNET,
TELEVIZIJA
STACIONARNA
TELEFONIJA

29,50 €
12 MESECEV

**BREZPLAČNA NAROČNINA
NA MOBILNI PAKET**

Izberite poljubni paket mobilne telefonije in 3 mesece koristite brezplačno.

Akcija velja za čas vezave 24 mesecev.

**MOBILNA
TELEFONIJA**
0 €
3 mesece

TOYOTA YARIS CROSS

SLOVENSKI AVTO LETA 2022

OD

99€
NA
MESEC

DO
10 LET
JAMSTVA
TOYOTA RELAX

66
SLOVENSKI AVT
• LETA 2022 •

AVTO AKTIV

Industrijska cesta 9
Nova Gorica
(05) 330 60 73

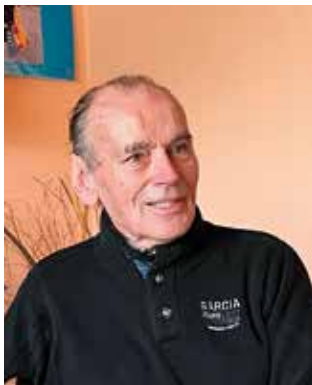
Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Yaris Cross: od 4,4 do 6,2 l/100 km in emisije CO₂: od 100 do 140 g/km. Emisijska stopnja: za 1,5 EURO 6 AP. Emisije NOx: od 0,0033 do 0,0093 g/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 160.000 km. Izračun je informativne narave in ni zavezujoči za sklenitev posla • izračun velja za Yaris Cross, 1,5 petrol Luna • vrsta financiranja: finančni leasing • predračunska vrednost predmeta financiranja: 16.350 € • lastna udeležba (polog): € 5.235 • znesek financiranja: € 11.115 • število obrokov: 60 - mesečno plačevanje: € 99 • obroki se v času trajanja pogodbe ne spreminjajo • zadnji obrok: € 7.266 • stroški odobritve: € 300 • skupni znesek za plačilo brez lastne udeležbe: € 6.240 • letna obrestna mera: 4,5 % p.a. je fiksna • efektivna obrestna mera: 5,32 % na dan 30. 12. 2021. Toyota Easy financiranje vključuje več možnosti po izteku. Pridržujemo si pravico do spremembe cen in specifikacij opreme brez predhodnega obvestila. Slika je simbolična. Več na www.toyota.si.

Čebelarji z optimizmom v novo leto

Darja Žnidarčič

Čebelarji upamo, da nam bo leto 2022 vendarle prizaneslo z neugodnim vremenom, saj je za nami leto, ki bi ga vsi najraje pozabili, a ga bomo težko. Cela Slovenija se je znašla v razmerah, ko so čebele že zgolj za lastno preživetje težko nabrale komaj dovolj hrane. Zatajila je tudi naša, zelo zanesljiva lipova paša.

V letu 2021 je bilo zaradi ukrepov za omejevanje covida okrnjeno tudi delo v društvu, omejili smo sestanke in pozvali člane, naj se udeležujejo spletnih predavanj. Občni zbor smo izpeljali poleti na prostem. Pod vtisom omejitev se je iztekla tudi Slovenski zajtrk. V društvu smo šolam na našem območju podarili med in jih založili s poučnimi zgibankami, srečanja z učenci in prikaz čebelarjenja v živo pa preložili na čas, ko se sprostijo ukrepi.

Anton Škodnik, 90-letnik

V upravnem odboru društva smo ob koncu leta znova izpeljali dobrodelno akcijo. Čebelarska zveza Slovenije pogosto pozove k vseslovenski pomoči, mi pa smo se odločili, da bomo rajši dobrodelni v svojem domačem okolju in smo zato darovana sredstva nakazali v šolske sklade naših šol.

Za čebele pravijo, da so preživele že marsikaj: dinosavre, ledene dobe, slabe letine, in še bi lahko naštevali, zato tudi

v čebelarskem društvu na prihodnost gledamo z optimizmom. Veselimo se, da bomo ponovno lahko obiskali čebelarski sejem v Celju, s še večjim veseljem pa smo pred kratkim obiskali svojega člana Antona Škodnika in mu voščili za častitljivih 90 let. Njemu želimo, da bi ostal še naprej tako čil in zdrav, vsem čebelarjem pa, naj letos znova velja čebelarski pozdrav Naj medi!

Donacija šoli ob Slovenskem zajtrku

v toku življenja

Klub keramikov Kanal

Ferdo Žorž

Klub keramikov Kanal se je na ustanovnem zboru v letošnjem februarju opredelil kot samostojno društvo.

Od leta 1994 je deloval kot sekcija v PD Soča Kanal. V zadnjem letu so se pa pogoji in prakse pri zagotavljanju sredstev za delovanje skupin pri društvih spremenili, zato je bil ta korak samoumeven. Lepo je bilo ustvarjati pod okriljem najstarejšega delujočega kulturnega društva na Severnoprimeškem in ob veliki podpori predsednice društva Milice Zimic, ki je imela razumevanje za klub od ustanovitve, saj je že dve leti prej dala keramični šoli na razpolago prostore v svojem podjetju. Klub je v vseh teh letih užival podporo Krajevne skupnosti Kanal in Občine Kanal ob Soči, od katere je dobil v uporabo prostore za delovanje.

Vsako leto se v organizaciji kluba pripravi pregledna razstava v Galeriji Rika Debenjaka in organizira redna mesečna razstava posameznih članov z naslovom Avtor meseca v galeriji Keramost, ki je del delovnih prostorov. Tako je bilo tudi tokrat. Po ustanovnem zboru v Gotski hiši je sledila otvoritev razstave tečajnikov začetnikov v Galeriji Keramost.

Člani so izbrani tudi na razpisih mednarodnih in državnih razstav, njihova dela pa so v domačih in tujih javnih zbirkah.

Mentorji kluba sistematično izobražujejo ljubitelje keramike in v tematskih delavnicah širijo zavedanje o keramiki kot umetniški zvrsti.

Predstavitve tečajnikov začetnikov

Klub keramikov se zahvaljuje PD Soča Kanal, krajevni skupnosti in Občini Kanal ob Soči za podporo, ki jo bo potreboval tudi na novi poti.

Več o klubu na spletu:
Klub keramikov Kanal-arnes.

Ustanovni zbor v Gotski hiši, foto: Klelija Dolenc

Otvoritev razstave v Galeriji Keramost, foto: Ferdo Žorž

Gradimo našo skupno prihodnost

KOLEKTOR
Gradbeništvo

Ob slovenskem kulturnem prazniku ogled cerkvice svetega Ahaca v Prilesju

Danila Schilling, Plesno kulturni klub Tince

8. februar je slovenski kulturni praznik, je državni praznik in je dela prost dan. Je dan, ko obeležujemo smrt največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Na ta dan se po vsej državi prirejajo razne prireditve, veliko kulturnih ustanov po Sloveniji na ta dan tradicionalno odpira svoja vrata in vabi državljane na brezplačne ogledе.

Medgeneracijski center Pri Tinci pa je 8. februarja zaprl svoja vrata in odšli smo na ogled cerkvice svetega Ahaca v Prilesju. Že vreme je izražalo veliko veselje in sončno razpoloženje, modro nebo je bilo brez oblaka. Veselo razpoloženi smo se odpeljali do majhne bele cerkvice, obdane z obzidjem in pokopališčem, ki stoji nekoliko oddaljena od vasi Prilesje pri Plavah.

Na pokopališču nas je pričakala gospa Helena Škvarča, ki je kot otrok najprej skrbela za čiščenje in okraševanje cerkvice, kasneje ji je bil zaupan ključ cerkvenih vrat in začela je raziskovati zgodovino cerkvice, saj je hotela obiskovalcem o njej čim več povedati. Rada predstavi to prležansko znamenitost posamezniku ali skupinam. Tudi nam se je posvetila s srcem in nam predstavila ta lepi gotski spomenik zunaj in znotraj. O njem je poznana legenda, ki pravi, da jo je dal sezidati neki grof, ki ga je skupaj s konjem na poti iz Tolmina v Brda odnesel narasel potok. Baje je v borbi z vodo imel še čas napraviti zaobljubo in jo je tudi uresničil, sicer te lepe cerkvice ne bi bilo.

8. februarja smo se zbrali na pokopališču v Prilesju pri Plavah.

Največja dragocenost cerkvice so poslikave.

Cerkev svetega Ahaca je pravi biser kulturne dediščine v občini. Cerkev je znana predvsem po svojih freskah iz 60. let 15. stoletja, ki so zaznamovale srednjeveško slovensko slikarstvo (vir: spletna stran TIC Kanal).

Največja dragocenost cerkvice so poslikave v notranjosti, po ocenah strokovnjakov so na-

Zgibanka in fotografiji cerkvice sv. Ahaca so le še zbirateljski spomin.

stale nekje 1460–1470 in so delo nasledstva furlanskih mojstrov. Nekateri strokovni krogi menijo, da je zgodba o sv. Ahacu in njegovih tovariših mučencih, ki je bila podlaga za delo freskantskih mojstrov v tej cerkvi, nastala iz želje po vlivanju poguma vojščakom. Sv. Ahaca – bojevnika – še danes častijo na Bavarskem, Češkem in v Avstriji. Na dan sv. Ahaca, 22. junija, naj bi slovenska vojska premagala bojevnike bosenskega paše Hasana, ki je hotel vdreti na današnje hrvaško in slovensko ozemlje (vir: Zgibanka o cerkvi Sv. Ahaca, julij 1998).

Prav gospa Helena je že daljnega leta 1998 dala pobudo, da se izdajo zgibanka in dve razglednici o tej znameniti cerkvi. Zgibanko je uredila in ob podpori občine, krajevne skupnosti, domačega župnika in fotografskega studia je bila zgibanka na razpolago obiskovalcem. Žal je oboje že davno pošlo.

Prijazni gospe Heleni se lepo zahvaljujemo za izčrpno predstavitev male vaške cerkvice, a zelo dragocene gotske znamenitosti.

Freske krasijo prezbiterij, slavlolik in ladjo.

Turistično društvo Kanal ob Soči aktivno kljub pandemiji

Klelija Dolenc, foto: Franc Komac

Turistično društvo Kanal ob Soči je, vrsto zadnjih let v prednovoletnem času, organiziralo praznične prireditve »na placu« v Kanalu. Dneve praznovanja so popestrili z nastopi različne kulturne skupine, pevski zbori, ansambli in društva iz občine in od drugod.

Izložbeno okno Manufakture

Razstavljeni izdelki klekljaric

Tudi v lanskem decembru je društvo načrtovalo bogat program, a so izvedbo preprečile epidemiološke razmere. Zato so se v društvu dogovorili, da bodo, v sodelovanju z društvom upokojencev in Krajevno skupnostjo Kanal, okrasili izložbe in okna v starem delu Kanala. Ideji so se pridružili Likovna skupina Svetloba Deskle ter nekateri lokali. Mnogi posamezniki pa so z lastnimi idejami okrasili okna v pritličju hiš. Skupni imenovalac okrasitev sta bila prednovoletni in božični čas. Tako so izložbe in okna ponujali čudovita ročna dela klekljaric, slikark in slikarjev, preprostih novoletnih okrasitev, jaslice, punčke za UNICEF in še bi lahko naštevali. Ideje so bile prepuščene avtorjem. Najdrznejši člani turističnega društva so na svetilke čez most obesili novoletne pakete in osvetlili jelko na zelenici pred marketom. Prižig vseh lučk in okrasitev je bil dogovorjen in izveden istočasno, kar naj bi postalo tradicija. Člani društva so postavili tudi jelko na Kontradi in k okrasitvi povabili malčke kanalskega vrtca. Z ročno izdelanimi okraski so malčki pod vodstvom vzgojiteljic okrasili smrečico in ob njej zapeli, člani društva pa so jih nagradili z dobrotami.

Tako so člani društva kljub težavam zaradi epidemije vnesli kanček lepih trenutkov v prednovoletno vzdušje.

Okrasitev jelke na Kontradi.

avtocenter STAVANJA

- SERVIS VOZIL
- AVTOKLEPARSKA IN AVTOLIČARSKA POPRAVILA
- PRIJAVA IN CENITEV KASKO ŠKOD, brez obiska zavarovalnice

t: 05 33 84 594
www.stavanja.si

Sporočilo dolgoletnega revirnega gozdarja

Erik Panjtar, foto: osebni arhiv Mateja Vuge

Z začetkom leta 2022 je bil dolgoletni revirni gozdar Matej Vuga premeščen iz revirja Kolovrat v revir Trnovo. V tem prispevku, ki ga je poslal na uredništvo, se želi posloviti od delovnega mesta in od ljudi, ki jih je spoznaval kot revirni gozdar območja desnega brega občine Kanal ob Soči.

Premestitev sem sprejel s težkim srcem, saj so to moji rodni kraji, za katere sem se trudil narediti, kar je bilo v mojih močeh. V skoraj dvajsetih letih sem spoznal številne ljudi, ki so bogatili moje vsakdanje delo. Z ogromno večino smo lepo sodelovali in marsikje pustili pečat, katerega sadove bodo lahko uživali tudi zanamci. Vsem lastnikom gozdov, izvajalcem del, lokalni skupnosti, osnovnima šolama Kanal in Deskle, ne nazadnje tudi sodelavcem, se zahvaljujem, da sem lahko s svojim delom prispeval svoj kamenček v mozaiku kanalske občine. S ponosom lahko navedem, da je bilo zgrajenih v času od mojega prihoda 10 km gozdnih cest ter številne vlake, ki so nujno potrebne za

gospodarjenje. Seveda moja osredotočenost ni bila omejena zgolj na odpiranje gozdov, ampak sem v zadnjih letih veliko truda vlagal v ozaveščanje in spodbujanje lastnikov k osnovanju boljših gozdov skozi ukrep sadnje in nege, ki bistveno izboljšata kakovost gozdov in hkrati pripomoreta h krepitvi tako socialnih kot ekoloških funkcij, ki jih nudi gozd. Lep odziv v strokovni javnosti je doživel članek, objavljen v Gozdarskem vestniku, »Lipovec, najpomembnejša drevesna vrsta v revirju Kambreško (srednje Posočje)«, kjer obravnavam pomembnost te drevesne vrste za čebelarstvo. V preobilici »boška«, ki obdaja kanalsko občino, bi na prvi pogled lahko menili, da ga je preveč, in res je tako. Toda tudi tu se dogajajo velike spremembe, ki so posledica globalizacije in vsakomur znanih podnebnih sprememb. Trenutno je gotovo najbolj pereče vprašanje sušenje jesenovih vršičkov v kombinaciji s štorovko, ki ima za posledico množično in hitro propadanje jesenov. Ob tej priložnosti sporočam vsem lastnikom, da je smiselno nemudoma pristopiti k sanaciji jesenov. Seveda to ni vse, tu je še javorjev rak, pa tujerodne vrste, ki vdirajo in izpodrivajo domače, kot so: pajesen, pavlonija, dresnik, barvilnica ... Pomemben dejavnik, ki močno vpliva na gozd, je tudi številčna parkljasta divjad, še posebej jelenjad, ki s svojim obžiranjem

Gradnja ceste

praktično onemogoča pomlajevanje. Še posebej je to težavno v kombinaciji s propadanjem jesenov, saj se tudi prehranske možnosti divjadi zmanjšujejo. Od izzivov naj omenim še neurejeno lastništvo nekaterih parcel, ki hromijo gospodarjenje lokalnih predelov. Zelo lepo in navdušujoče mi je bilo odkrivati naravne lepote, še posebej izjemna drevesa, ki jih niti ni tako malo, kar nakazuje na veliko naravno dano in potencial gozdnih rastišč.

S temi mislimi se poslavljam iz revirja in vsem želim vse dobro.

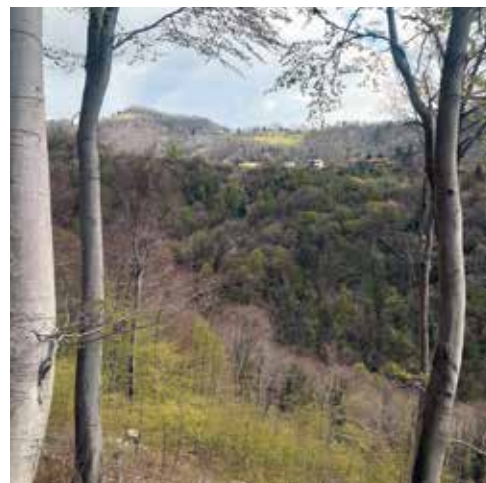
Matej Vuga

Matej poleg izjemnega primerka robinije blizu Ravnce

Naravoslovni dan v parku pečno

Pomlajevanje v Doblarju

Ljubiteljska zbirka starinskih predmetov

Klelija Dolenc

Strgar Danilo – Danko, kot mu pravimo domačini, poznamo ga predvsem kot pridnega mesarja, me je povabil na ogled njegove zbirke starinskih predmetov. V prostoru, v sklopu njegove hiše, ima na policah, v vetrinah, na ognjišču razstavljenih celo vrsto starih predmetov. Vsak izmed njih ima svojo zgodbo, svoj zgodovinski pomen. Z iskrico v očeh mi je pripovedoval o vsakem predmetu posebej. Zbiratelj je že od malih nog.

Danko se je rodil med vojno, leta 1943 v Avškem, na takratnem ozemlju Italije. Grozote vojne in mizerijo je okusil že kot otrok. A nekaj let po končani vojni je bosopet, tako kot mnogi njegovi vrstniki, stikal za povojnimi ostanki. Zbiranje pušk, pištol, granat, patronov, bajonetov, šrapnelov, vse to je bilo v tistih časih, še posebej za nedoraslo mladino, zelo pomembno in hrabro dejanje. Rokovanje z granatami in patroni je bilo še posebej nevarno, za nekatere izmed njih se je tudi slabo končalo. Tako mimogrede je povedal, da je razdril več kot 50 granat. In na srečo ostal živ in nepoškodovan. Prav živo se spominja razdrta šrapnela: 2100 kroglic, 21 kg svinca, 10 kg železa ter 74 dag medenine. Na odpadu pri bajerju v Kanalu je vse to prodal in si za izkupiček kupil par čevljev. Ob kurjenju prvomajskih kresov ni smelo v kupu dračja manjkati nabojev, ki so pokali, da se je razlegalo čim dlje.

Kasneje je začel zbirati še druge starinske predmete: najrazličnejše tehtnice, telefone, tipkalne stroje, radie, kuhinjske pripomočke in drugo. Ko se je leta 1995 upokojil, pa je postalo zbirateljstvo starin njegov najljubši hobi. Še intenzivneje se je posvetil raziskovanju starih

Danilo s svojo zbirko starin

predmetov. Prijateljeval je z ljudmi, ki so imeli iste interese glede zbirateljstva. Tako je skupaj z bratom Stres iz Ajdovščine dal pobudo za ustanovitev Sejma starih vojaških predmetov. Prvi sejem so organizirali v Ajdovščini. Na vsakem naslednjem sejmu je bilo razstavljenih več predmetov, in tudi obiskovalcev je bilo vedno več. Pa tudi odkup teh predmetov je bil v preteklih letih precej večji kot leta kasneje. Sejme so v naslednjih letih organizirali še v Izoli, Piranu, Štanjelu in drugih krajih širom Slovenije.

Preden sva se z Dankom poslovila, mi je še zaupal, da bo svojo zbirko starin zapustil svo-

Na ognjišču je postavljen kotel za kuhanje polente, z mehanizmom za obračanje

jemu 23-letnemu vnuku Mihi, ki ima do teh starinskih predmetov poseben odnos.

In prav je tako. Starinski predmeti imajo posebno vrednost in veljavo.

Starinsko stojalo za krožnike in kuhinjski pribor

Stara avstro-ogrška poštarstva tehtnica za pisma

Starinski tipkalni stroj, znamke Mercedes

Zbirka najrazličnejših telefonskih aparatov

Odkrivajmo zgodovino:

Legenda o turškem križu pri Doblarju

dr. Robert Devetak

Prehod iz srednjega v novi vek so v slovenskem prostoru zaznamovali številni turški oz. osmanski vpadi. Osmanski imperij se je v 14. in 15. stoletju razširil po Balkanskem polotoku in je v naslednjih stoletjih pogosto ogrožal habsburški imperij ter s tem tudi slovenske dežele. V letih 1529 in 1683 so osmanske enote neuspešno oblegale tudi prestolnico Dunaj.

Na slovenskem ozemlju se je lokalno prebivalstvo spoprijemalo predvsem z manjšimi, a pogostimi roparskimi in uničevalnimi pohodi, katerih rezultat so bili obsežna opustošenja, migracije, številne človeške žrtve ter opustelost nekaterih območij. Ob koncu 15. stoletja je osmanska vojska večkrat prodrla na Goriško in se je, glede na zapise v kanalski župnijski kroniki (*Liber memorabilium parochiae Canalis/Knjiga znamenitosti kanalske župnije*), pojavila tudi v Posočju ter potovala skozi Kanal proti Koroški. Med temi vojaškimi pohodi so bili močno prizadeti lokalno prebivalstvo in infrastruktura. Porušenih naj bi bilo tudi nekaj cerkva. Dolgo obdobje vdorov je vplivalo na socialno in demografsko podobo slovenskega prostora, plenjenje

Del Soške doline, kjer naj bi po legendi prišlo do spopada med domačini in osmansko vojsko (foto. R. Devetak)

Upodobitev spopada med habsburško in osmansko vojsko v 15. stoletju v Valvazorjevi *Slavi vojvodine Kranjske* (https://sl.m.wikipedia.org/wiki/Slika:Boj_s_Turki-Valvasor.jpg)

in pustošenje pa sta pustila globoko sled v zavesti takratnega in tudi kasnejšega prebivalstva. Danes lahko med raznovrstnimi ostalinami, ki nas spominjajo oz. opozarjajo na turške vpade, navedemo protiturške tabore – utrdbe, ki jih je za obrambo pred osmansko grožnjo gradilo predvsem podeželsko prebivalstvo –, ledinska imena in legende ter dogodke, ki jih najdemo v glasbi, slikarstvu, literarnih zapisih in v dramskih uprizoritvah.

Eno od teh oblik lahko najdemo tudi na Kanalskem, kjer je v ljudski zavesti še vedno prisotna zgodba o osmanskem pohodu po dolini Soče, ki naj bi potekal leta 1478. Po legendi naj bi se na območju med Doblarjem in Podselom domačini spoprijeli z osmansko vojsko. Lokalno prebivalstvo se je ob osmanskem prodoru po dolini umaknilo na bližnjo vzpetino, od koder naj bi sovražne vojake napadli in premagali tako, da so jih zasuli s kamenjem. Preživel naj bi le en osmanski vojak, ki je dal na mestu spopada v spomin na dogodek vrezati v skalo ob cesti podobo križa. Tolminski zgodovinar Simon Rutar je v svoji knjigi *Zgodovina Tolminskega* dogodek zabeležil in o legendi zapisal: »Na tak način so bili vsi neverniki (Osmani op. p.) pomandrani in u Sočo pometani razen načelnika, ki je potem križ z mečem u skalo zasekal govoreč: 'Pri tem znamenju prisegam, da ne bomo ne jaz, ne moji nasledniki več hodili, koder bela voda teče in kjer take gore u nebo mole'«. Med domačini se je na podlagi legende uveljavilo za to območje ime *Turški križ*. Mestu napada naj bi, po mnenju

Naslovnica časopisa *Besednik*, kjer je bila objavljena povest *Pri turškem križu* (*Besednik*, 10. 7. 1870, št. 13)

duhovnika in alpinista iz Bodreža Valentina Staniča, domačini dali ime *Pokopališče*, zaradi zasutih vojakov. Tekom stoletij naj bi se ledinsko ime nato skrajšalo v *Kopališče* oz. *Kopovišče*, kot ga poznamo danes. Tovrstna povezava je vprašljiva in bi jo bilo treba še raziskati. Vklasan križ se je ohranil in je bil viden vse do leta 1938, ko so italijanske oblasti obnavljale cesto iz Gorice proti Tolminu in so med širitvijo cestišča porušile steno, na kateri je bilo znamenje. Slednje pa ni bilo edina povezava s turškimi vpadi na tem območju. Po zapisu goriškega duhovnika in jezikoslovca Štefana Kociančiča naj bi se del ceste v bližini znamenja imenoval *turški klanec*, kar naj bi bilo tudi povezano z legendo.

Turški vpadi so bili predvsem v drugi polovici 19. stoletja priljubljena snov slovenskih pisateljev, ki so razvili poseben žanrski tip (*turške povesti*). Verjetno najbolj znana primera tovrstne literature sta deli *Jurij Kozjak: slovenski janičar*, ki ga je leta 1864 napisal Josip Jurčič, in *Miklova Zala* avtorja Jakoba Sketa, ki je izšlo leta 1884. Med literarnimi

besedili lahko najdemo tudi eno, v kateri se pojavi doblarska legenda. Leta 1870 je tako neki Lukovič, v celovski reviji *Besednik*, objavil daljši zapis v dveh delih. Povest *Pri turškem križu* uporabi legendo kot del širše zgodbe o dogajanju med letoma 1477 in 1479, ki ga zaznamujejo vojaški napadi osmanske vojske na goriško podeželsko prebivalstvo. V besedilu lahko najdemo tudi opis spopada domačinov z Osmani pri Doblarju. Avtor med drugim zapiše: »Oglasi se stotero in stotero grl nad pečinami, strašno hrščanje in grozoviten ropot nastane in kakor toča prisujejo se težke sablje in gosto kamnje na neverne glave. Konji rezgečejo, Turci divjajo, paša proklinja, rote se nevidnemu sovražniku in junaci se valjajo z razbitimi črepi njami na tleh. Evo zopet se vsuje druga toča nad nje, pušice zbrizgajo po zraku in marsikateri vojak stignivši si prša z rokami prevali se čez pečine v derečo Sočo. Za menoj! za menoj! vpije paša, spodbode konja in vsi konjiki udarijo prestrašeni gori po cesti za vodjo. Srdito zasučje paša sabljo, in udari na skalo z njo rekoč: 'Nikdar več te proklete gore moje brade ne

bodo gledale', in dirja z ostalimi v skok proti Tominskemu.« Poleg tega se na primer legenda omenja še v časopisih *Slovenska bčela* leta 1853 in *Svetogorska kraljica* leta 1938.

O izvoru oz. nastanku znamenja lahko ugotovimo. Publicist Ciril Zupanc, ki je raziskal podoben primer – turški križ nad Podbrdom –, je v članku iz leta 1970 omenil tudi doblarsko znamenje, glede katerega je bilo po intervjujih z domačini ugotovljeno, da so bili v steno, pred širitvijo ceste, vklesani kar trije enaki križi, na mestu, kjer je bila upravna, občinska, ribiška ter lovska meja med takratno goriško in tolminsko občino. Možno je, da je bila v času habsburške države, pred prvo svetovno vojno, označitev meje med goriškim in tolminskim političnim okrajem tudi glavni namen vklesanega znamenja in da povezava z legendo o osmanski vojski nima realne osnove.

Viri in literatura:

- *Besednik*, 10. 7. 1870, št. 13, str. 97–98.
- *Besednik*, 25. 7. 1870, št. 14, str. 105–107.
- *Slovenska bčela*, 3. 2. 1853, št. 5, str. 37.
- *Svetogorska kraljica*, 1. 5. 1938, št. 2, str. 4.
- Hladnik, Miran: Turki v slovenski zgodovinski povesti. *Slavia Meridionalis*, št. 11. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy, 2011, str. 253–263.
- Kociančič, Štefan: Župnija Kanal. Kanal ob Soči. Nova Gorica: Goriški muzej; Kanal: Občina, 2006, str. 17–32.
- Pavlin, Vojko: *Goriška – od zadnjih goriških grofov do habsburške dežele*. Nova Gorica: Pokrajinski arhiv, 2017.
- Rutar, Simon: *Zgodovina Tolminskega, to je: zgodovinski dogodki sodnijskih okrajev Tolmin, Bolec in Cerkljeva z njih prirodoznanskim in statističnim opisom*. Nova Gorica: »Soča«, 1972.
- Simoniti, Vasko: Turški vpadi. Enciklopedija Slovenije 13: Š–T (ur. Dušan Voglar). Ljubljana: Mladinska knjiga, 1999, str. 412–413.
- Štih, Peter; Simoniti, Vasko: *Slovenska zgodovina do razsvetljenstva*. Ljubljana: Korotan; Celovec: Mohorjeva družba, 1996.
- Zupanc, Ciril: Turški križ nad Podbrdom (Ob petstoletnici). *Loški razgledi*, let. 17, št. 1. Škofja Loka: Muzejsko društvo, 1970, str. 73–79.

Obleka naredi človeka

Katja Sreš, Ekologi brez meja

Tekstilna industrija je druga največja onesnaževalka sveta. Na globalni ravni se reciklira manj kot 1 % tekstila in priznamo si - nimamo pojma, kaj narediti z oblačili, ki jih ne potrebujemo več.

Ugotovitve projekta Obleka naredi človeka kažejo, da je vsak od nas v letu 2019 v povprečju zavrzel 12,3 kg oblačil. Čeprav smo v teoriji seznanjeni s problematiko hitre mode, se to ne kaže v praksi. Le 0,62 % oblačil kupimo iz druge roke, odstotek izposoje pa sploh ni omembe vreden. Jasno je torej, da se moramo pri ponovni uporabi še bolj potruditi. Ampak kako?

Ključno je, da oblačilom čim bolj podaljšamo življenjsko dobo. To nam bo šlo lažje od rok, če bomo posegali po kakovostnih kosih, po možnosti lokalne proizvodnje. Pomembno je, da za oblačila dobro skrbimo. Upoštevajmo navodila na etiketah, perimo ločeno po materialih ter zaprimo vse gumbe in zadrge. Pomagamo si lahko tudi z vrečkami za pranje občutljivega perila in na ta način zmanjšamo tudi izpuste majhnih delcev plastike v okolje, ki se izpirajo iz naših sintetičnih oblačil.

Posegajmo po čim bolj naravnih materialih (bombaž, konoplja, lan, volna). A tudi tu moramo biti pazljivi, saj ni vse eko, kar je zeleno,

zato zaupajmo okoljskim certifikatom, kot so EU Ecolabel oz. okoljska marjetica in GOTS.

Največjo uslugo okolju in svoji denarnici pa bomo naredili, če posežemo po oblačilih iz druge roke. Ta si lahko izmenjamo v krogu bližnjih ali na organiziranih izmenjavah oblačil, na voljo pa so tudi številne trgovine z oblačili iz druge roke, kjer je možen nakup po ugodni ceni.

Potrošniki danes kupimo za 60 % več oblačil kot pred petnajstimi leti, zato ne čudi, da se je količina tekstilnih odpadkov od leta 1960 povečala za več kot 800 %. Kam z odsluženi oblačili se sprašujete? Ne zanašajmo se le na humanitarne organizacije, ki se pogosto utapljajo v (neuporabnih) oblačilih. Poskusimo jih prodati, izmenjati ali donirati za predelavo kreativnim ustvarjalcem. Predvsem v zimskem času imajo velike potrebe po hišnem tekstilu (brisače, rjuhe, odeje) zavetišča za živali, še več idej za končno postajo vaših oblačil, ki ne bo odlagališče ali sežigalnica, pa boste našli na spletnem mestu **Obleka naredi človeka**.

Istoimenski projekt je plod združevanja treh organizacij, ki si že leta prizadevajo za okolju in ljudem prijazno modo. Ekologi brez meja, Pravična trgovina Slovenija in Focus, društvo za sonaraven razvoj so tudi pobudniki Dneva v rabljenih oblačilih, ki ga bomo tudi letos obeležili 23. aprila.

**OBLEKA
NAREDI
ČLOVEKA**

DOLINA SOČE – SMARAGDNI RAJ

Klelija Dolenc

Valentinovo malo drugače. Zakaj pa ne? Navsezadnje je to le še en »uvožen« praznik, ki se ga nekoč ni praznovalo.

Pogovor Blaža Valentinčiča z režiserjem Laurensom Bubendorferjem

Poseben način ribolova – muharjenje

Ulov je treba previdno potegniti iz vode.

Zaljubljeni si vselej izkazujejo ljubezen na tak ali drugačen način: s poljubom, šopkom rož, mogoče bombonjero ali čokoladnimi bomboni, morda z vinil ploščo ali cedejem evergrinov, predvsem pa z naklonjenostjo in spoštovanjem. Pa ne le za praznik zaljubljenec, temveč kar tako, ker to čutijo. Vse več pa je zadnje čase videti dvoje mladih, zaljubljenih, ki se izgubljata v impulzih in sevanju svojih telefonov.

Toda letošnje praznovanje valentinovega v kinodvorani v Desklah je bilo čisto drugačno. Obarvano filmsko. Društvo nasmejanih, z Blažem Valentinčičem na čelu, je namreč tistega dne organiziralo ogled filma *Emerald Paradise – The fishing in the Soča Valley*, v prevodu *Smragdni raj – Ribolov v dolini Soče*. Režiser Laurens Bubendorfer, Tirolec, ki že

Postrv je v mreži

Užitek obeh: ribiča in izpuščene ribice

vrsto let živi v naselju Volarji na Tolminskem, se je že kot mlad fantič zaljubil v reko Sočo. Za ustvarjanje svojega filma je porabil celih pet let. Blaž je Laurensa spoznal na filmskem festivalu BOFF v Bovcu, kjer ga je poprosil za predstavitev svojega filma širši javnosti kanalske občine oz. Soške doline.

Pred samim začetkom filma je Blaž povabil Laurensa na oder. Izmenjala

sta nekaj besed, predvsem je Laurens povedal nekaj zanimivosti o sebi in svojem filmu. Film pripoveduje predvsem o lepotah smaragdne reke in zelene doline, po kateri teče, ter seveda edinstvenem ribolovu – muharjenju. Koliko nepopisnih užitkov doživlja ribič, ki se mu z muharjenjem posreči ujeti postrv, morda šarenko ali kako drugo lepoto, in jo nato z največjim veseljem spusti nazaj v vodo. Laurensu ves čas stoji ob strani njegov psiček, ki ga zvesto spremlja že nekaj let.

Škoda le, da si je film tistega dne ogledalo zelo malo krajanov. Vsekakor je vreden ogleda. In srčno upam, da bo še priložnost za ogled, ki jo bo izkoristilo večje število prebivalcev.

Storitve z gradbeno mehanizacijo:
izkopi, nasipavanje, planiranje,
prevozi

HARIJ TRANSPORT IN
MEHANIZACIJA D.O.O.

Goljevica 1D
5210 Deskle
Tel.: 041 737 178

Moj pogled na praznike

Irena Brezavšek

DELA PROSTI DNEVI V LETU 2022 BODO:

8. FEBRUAR: Prešernov dan, slovenski kulturni praznik (torek), 18. APRIL: velikonočni ponedeljek, 27. APRIL: dan upora proti okupatorju (sreda), 2. MAJ: praznik dela (ponedeljek), 15. AVGUST: Marijino vnebovzetje (ponedeljek), 31. OKTOBER: dan reformacije (ponedeljek), 1. NOVEMBER: dan spomina na mrtve (torek), 26. DECEMBER: dan samostojnosti in enotnosti (ponedeljek)

PRAZNIKI V 2022, KI PADEJO NA SOBOTO IN NEDELJO:

1. JANUAR: Novo leto (sobota) in 2. JANUAR (nedelja), 1. MAJ: Praznik dela (nedelja), 25. JUNIJ: Dan državnosti (sobota) in 25. DECEMBER: Božič (nedelja) / Našteti prazniki na: 24ur.com, 1.1.2022

Kar ob pet praznikov nas bo torej v letošnjem letu 2022 spravil koledar. Si bomo pa kakšnega drugega naredili, takega, ki ga pravzaprav ne znamo imenovati ... Pa pogledjmo v prvo trimesečje leta, ko se nam običajno zgodi kar pet dni, ki jih 24ur.com ne omenja. Poleg 8. februarja, ki je uradno zabeležen **slovenski kulturni praznik**, nas čakajo še: **valentinovo**, **8. marec**, **ali mednarodni dan žena**, **gregorjevo**, **materinski dan** in **pust**. To pa so prazniki, ki pravzaprav niso prazniki, pa jih vsi skupaj ali vsak po svoje različno praznujemo.

8. FEBRUAR, PREŠERNOV DAN – SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

Običajno se nam na predvečer praznika »zgodijo« osrednja državna proslava, na kateri podelijo Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada za vrhunske dosežke na področju umetnosti v Sloveniji. Tudi letos je bil zaradi epidemije novega koronavirusa kulturni praznik obeležen predvsem v digitalni obliki. Pa saj smo vsi že tako digitalizirani, da niti kozarčka na zdravje kmalu ne bomo znali več spiti. Me prav zanima, kaj bi na to rekel France Prešeren. Morda: »Edinost, sreča, sprava k nam naj nazaj se vrnejo« in »Nazadnje še, prijatli kozarce zase vzdignimo!«.

VALENTINOVO, 14. FEBRUAR

Tradicija praznovanja je starodavna. Zgodovina nastanka praznika pa ni natančno ohranjena. Sv. Valentina pri nas poznamo že dolgo, vendar ne v povezavi z dnevom zaljubljenec. Po starem kmečkem koledarju je Valentin prinesel ključke od korenin in so mu zato pravili prvi

spomladin. Pri nas na valentinovo ni klasični praznik, lahko bi celo rekli, da je nekako vrnjen. Sama zamisel o prazniku in valentinova srca so k nam prišli iz Holandije. Pri vseh darilih, rožah in ne vem še čem, kar si ljudje podarjajo na ta dan »zaljubljenec«, obstaja dejstvo, da je to sanjski dan predvsem za trgovce, ki se jim skozi ta praznik nasmiha dobiček. Ljubezen ni merljiva z darili! Preprosto povejmo svojim najdražjim, da jih imamo radi, in jim podarimo valentinovo skozi svoja dejanja vse leto ...

8. MAREC – MEDNARODNI DAN ŽENA

O tem prazniku, ki ga ni med prazniki in niti ni dela prost dan, sem obširneje pisala že v lanskem spomladanskem Mostu.

Morda v premislek tale zapis, voščilo in misel za ženski praznik, pisateljice in pesnice Alenke Rebula:

»Praznujmo veličino in lepoto ljubezni, ki je v nas.

Ljubezen v ženski je neizmerno morje, ki ga še nismo preplule. Zajadrajmo z lastnimi jadrin in s posadko, ki jo izberemo same, da ne bomo odvisne od vremena in od milosti koga, ki hoče biti kapitan na naši barki.

Sprejmimo na svoj srčni krov samo tiste, ki spoštljivo stopajo na našo barko in želijo z nami deliti kaj resničnega. Veliko je zalivov, v katerih se lahko ustavljamo, vsi naši odnosi so zalivi in povsod lahko pripeljemo kaj lepega in natovorimo darove. A na svoji barki je treba stati pokonci in brez dvomov vase.

Ženska duša išče širino, svobodo in pogled do dna oceana s krova lastne ladje.

Bodimo ji zveste!«

GREGORJEVO, 12. MAREC

Na portalu »I feel love« sem prebrala, da se za deželo, kot je Slovenija, ki v svojem imenu nosi besedico LOVE, spodobi, da slavi ljubezen še posebej veličastno. Ljubezen je čutiti celo leto, zaljubljeni pa posebej praznujejo vsaj dvakrat – prvič februarja na valentinovo, nato pa še marca na gregorjevo. Takrat naj bi se po ljudskem izročilu ženili ptički. Po starih običajih so se dekleta ozirala v nebo, saj je po ljudskem verovanju veljalo, da bo prva ptica, ki jo bo dekle videlo na ta dan, naznanila, kakšen bo njen mož. Gregorjevo pa je hkrati tudi praznik, ko zadiši po pomladi ...

Saj komaj verjamem, da smo Slovenci iz ene-ga »praznika« naredili kar dva ...

Naj se vsaj obneseta in naj čas zaljubljenec in ljubezni vsaj v Sloveniji, če že ne povsod po svetu, velja kar za vse leto. In ne pozabimo, da za gregorjevo velja tudi, da je po tem datumu, ob vsej ljubezni, treba začeti delati na vrtovih in poljih!

MATERINSKI DAN, 25. MAREC

Ali ste vedeli, da se **beseda mati v večini sodobnih jezikov začne s črko »m«**? Mutter, mana, mere, mother, ma, mai, matka, majka, mor, moer, madre, mat, mama, mare, maica so besede, ki označujejo to skrbno žensko bitje, ki ga imamo vsi tako radi.

Materinski dan izvira iz Združenih držav Amerike, tam pa ga že od nekdaj praznujejo drugo nedeljo v maju. Nekaj drugih držav je prevzelo isto tradicijo, nekatere pa so ustvarile povsem svojo. Dandanes **materinski dan v večini držav praznujejo v marcu ali v maju**, preostale države pa tudi v drugih poletnih, jesenskih ali zimskih mesecih. Pravzaprav je takšna razporeditev celo zelo poštena, saj naj bi tako materinstvo po svetu slavili čez celo leto.

Naj verzi Toneta Pavčka pobožajo vse materine in materinske duše:

»Vsaka mama je prava mama,
dana za srečo in na veselje.
Prava.
In ena sama.
Za vse življenje.«

PUST, 1. MAREC 2022

Na portalu 24ur.com so zapisali: »Pust ali pustovanje je med Slovenci pomemben ljudski praznik, ki predstavlja most med zimo in pomladjo, saj odganja mraz in v deželo privablja pomlad. Za pusta nujno potrebujemo dobro obloženo mizo, na kateri seveda kraljuje tradicionalna sladica – pustni krof! Pust pa ni samo čas dobre jedi in pijače, temveč tudi čas razigranih norčij in maskiranja.«

Upam, da niste zamudili tudi tega pomembnega praznika. Verjamem, da ste se spraševali: Kdaj bo pust 2022? Torej, kdaj bo pustna sobota, pa še nedelja in sploh pustni torek? Ta vprašanja si vsako leto zastavljamo znova, saj se tudi datumi spreminjajo vsako leto. Pust je namreč odvisen od datuma velike noči – pustni torek nastopi 47 dni pred veliko nočjo. Letos je bil torej 1. marca. Velika noč, 17. aprila, oz. praznik velikonočni ponedeljek, ki bo 18. aprila, pa spada že v naslednjo triado.

Maske so torej padle, zato pa malo podatkov iz zgodovine in da v bodoče ne bi zamudili pustovanja. Poigrajmo se z datumi:

V letih med 2016 in 2038 se je in se bo pust vrstil takole: 6. februarja 2035 bo pust najzgodnejši; 9. februarja 2016 je bil, 2027 pa bo pust samo tri dni kasneje, kot bo leta 2035. Vse od leta 2016 bo v letu 2038 pust najkasnejši, in sicer 9. marca. Samo tri dni zgodnejši pa je bil 5. marca 2019 in bo na isti dan leta 2038.

Mislim, da je bilo praznikov in »praznikov« za prvo trimesečje več kot dovolj. Ali je praznik ta pravi, državni ali tudi dela prost dan, najbolje vedo tisti, ki morajo v službo ali ne in v šolo ali ne. Pa tudi tisti, ki smo se odločili, da bomo določene praznike povsakdanjili, določene »praznike« pa prezrli in jih izpustili, ker nam ničesar ne pomenijo ali pa so »kar nekaj«.

Preprosti in odlični krofi

Irena Brezavšček

Pustne norčije so mimo... Krofe pa lahko naredimo kadar koli, čeprav nekako zaznamujejo predpustni in pustni čas. Ne bom vam žal, če se boste lotili tega nezahtevnega recepta. Ocvrli boste 26 odličnih krofov!

SESTAVINE ZA TESTO:

- 1 kg bele moke,
- 1,5 kocke kvasa,
- 17 dag sladkorja,
- 5 dag masla,
- 4 žlice olja,
- 1/2 l mlačnega mleka,
- 3 žlice ruma,
- 7 rumenjakov,
- 2 žlički soli,
- nariban limonin olupak (po želji).

Testo med vzhajanjem

Krofi tik pred pojedino

PRIPRAVA:

Moko presejete in posolite. V posodici posebej zmešate kvas z eno polovico odvzetega mleka iz sestavin (ostane ti pribl. 2,5 dl). Pustiš ga vzhajati, potem pa ga zliješ v moko.

Rumenjake penasto zmešate s sladkorjem, maslom in rumenjaki ter dodate še preostalo mleko. Zliješ v moko in vse skupaj mešate z električnim ročnim mešalnikom, dokler ni masa gladka. Ko postane testo trše, zamenjate nastavke na mešalniku z nastavki za testo in mešate, dokler se testo ne loči od posode. Če imate mešalnik za gnetenje testa, je to še toliko preprostejše.

Testa ne vzhajate, ampak takoj na delovni pult položite pomokan prt in nanj zlagate kroglice, ki jih oblikujete iz pripravljenega testa. Tega narežete na koščke in stehate, da ima vsaka kroglica približno 7 dag. Na prt jih polagate dovolj narazen, da lahko vzhajajo. Vzhajajo naj pokrite 1 uro.

V posodi segreješ olje (približno v višini 3 cm). Vzhajane krofe cvreš v zaporedju, kot si jih delal. Preden jih daš v olje, jih obrni, da bo spodnja plast na vrhu. Pazi, da jih ne bo preveč hkrati v posodi in bodo lahko v olju prosto plavali. Ko so krofi v posodi, jih pokriješ in cvreš približno 3 do 4 minute. Potem jih obrneš in jih v odkriti posodi cvreš še 3 minute.

Ko jemlješ krofe iz olja, jih polagaj na papirnato brisačo, da se odcedi morebitno odvečno olje. Še tople napolniš z marmelado s pomočjo nastavka za krašenje tort.

Pred postrežbo jih posuješ s sladkorjem v prahu.

Pravni kotichek:

Gradnja hiše in z njo povezani odmiki od meje

Pravna pisarna Benvegna Martina Suban s.p.

Z odraščanjem ali osamosvajanjem se nekateri ljudje odločijo za gradnjo svojega novega ali spremenjenega bivanjskega prostora, od preprostejših do večjih in zahtevnejših konstrukcij oz. hiš.

Tak posameznik kmalu od ideje preide k iskanju informacij o pogojih gradnje. Največkrat kot izhodišče začne na občinski upravi občine, znotraj katere nepremičnina, kjer želi graditi, stoji. Tam ima možnost pridobiti t. i. lokacijsko informacijo, ki predstavlja potrdilo iz uradnih evidenc o prostorskih aktih, ki veljajo na območju zemljiške parcele, namenski rabi prostora, območjih varovanj in omejitev, vrstah dopustnih dejavnosti, vrstah dopustnih gradenj in drugih del ter vrstah dopustnih objektov glede na namen, o prostorskih ukrepih in spremembah in dopolnitvah oziroma pripravi novih prostorskih aktov na območju, kjer je nepremičnina. Tako pridobi že določen okvir informacij, ki vsebujejo pomembne pogoje gradnje.

Poleg lokacijske informacije na področju urejanja prostora ljudje iščejo posamezne informacije tudi v veljavni zakonodaji, kot npr. v trenutno še veljavnem Zakonu o urejanju prostora (ZUreP-2), ki pa v osnovi »določa cilje, načela in pravila urejanja prostora, udeležence, ki delujejo na tem področju, vrste prostorskih aktov, njihovo vsebino in medsebojna razmerja, postopke za njihovo pripravo, sprejetje in izvedbo ter združeni postopek načrtovanja in dovoljevanja. Določa tudi pro-

storske ukrepe, instrumente in ukrepe zemljiške politike ter ureja spremljanje stanja v prostoru, delovanje prostorskega informacijskega sistema in izdajanje potrdil s področja urejanja prostora.« Vendar gre tu za splošna pravila, ki sicer stremijo k spoštovanju dejanskega prostora, kjer je treba ohranjati in razvijati med drugim zdravo bivalno in delovno okolje za prebivalce, kar pomeni, da poudarja zelo pomembno zdravje in kakovost bivanjskih razmer, vendar so za povprečnega posameznika, ki želi graditi, veliko pomembnejše in razumljivejše informacije, ki so zapisane v obliki prostorskih izvedbenih pogojev v občinskih prostorskih aktih oz. natančnejše občinskih prostorskih načrtov, ki so bolj poznani pod kratico OPN.

Če poudarim prej navedeni zakonski namen ohranjanja oz. omogočanja zdravja in kakovosti bivanjskih razmer, je zelo pomembna lega gradenj oz. hiš, ki prispeva in sooblikuje tudi podobo in kakovost vasi oz. naselij in posledično tudi občino kot celote. Pri določanju odmikov

se upošteva različni dejavniki, od preprostosti, ki izvirajo iz prakse, to je osvetljenosti in osončenosti hiše in sosednjih hiš, prezračenosti okolice, vzdrževanja hiše, zasebnosti pred pogledi med sosednjimi hišami, do bolj zavezujočih, ki izvirajo iz stvarnopravne zakonodaje, to je npr. lastninska pravica. Namen upoštevanja različnih dejavnikov je spoštovanje različnih interesov posameznikov kot lastnikov sosednjih nepremičnin ter celovitosti z naseljem.

Naj povzamem bistvo, ki ni splošno določeno odnik, temveč gre v osnovi za urbanistična pravila, ki določajo razdaljo s tem, da je pri tem treba upoštevati vrsto gradnje, njeno zahtevnost, prezračenost in pripravljenost sosedov itd., zaradi česar je informacija o potrebnem odniku nepremičnine (kjer posameznik želi graditi ali obnoviti že obstoječo gradnjo) od sosednje meje treba vsakič posebej preveriti v pripadajočem prostorskem aktu oziroma v lokacijski informaciji, na občinski upravi občine, kjer nepremičnina leži. Seveda je pri normativno urejeni oddaljenosti možno tudi odstopanje, vendar samo s sosedovim pisnim soglasjem.

**Popolnoma novi
Kia Sportage**

#PrihodnostDizajna

Že za 21.999 EUR
S financiranjem

KIA
Movement that inspires

Testirajte ga!

Mas avto d.o.o., Industrijska cesta 4F,
Kromberk, Nova Gorica. 05 33 30 303, masavto.kia.si

Kombi porabe goriva: 4,8 - 7,0 l/100km, emisije CO₂: 122 – 159 g/km, emisijski stopnja EURO 6d, emisije NOx: 0.0178-0.0422 g/km. Navedena cena je vključuje BONUS popust in veja za: Kia Sportage 1.6 T-GDI LX Start MIT MIT 2WD. BONUS popust je možno uveljaviti ob nakupu novega vozila KIA preko financiranja po pogodi akcije KIA FOREVER BONUS se ponuja KMAG d.d.o. Financiranje po pogodi vključuje sklenitev pogodbe o posredniški leasing Slovenija, d.o.o., SKB Leasing d.o.o., GBL Leasing d.o.o., poleg financiranja ki tudi permanentno zagotavlja v celovito, lahko da predstavi dodatne vsebine financiranja pri katerih je celovita sklenitev vozil [K] zavezanca, lezile [K] zavezanca ter zavezanca pri [K] pri [Zavezanost] Sava d.d. Francija in s tem zavezanec, če stranka nima ustrezne boritve. Cena vključuje vse dane podpore in prispevke in ne vključuje kovinskih lezij bariere (O EUR za barvo RING, 280 EUR za belo barvo in 300 EUR za ostale barve). Ogljikov dioksid (CO₂) je neposrednega klogodivnega plina, ki povzroča globlino segrevanja. Emisije neopredeljenih snovi izločajo pri izpolnjevanju prometnih pogojev in posledično lahko vodijo k nastanku dodatnih oneskorenj zaradi, dodatki k domeni govornikov koncentracijam prostorskih koncentracij, delcev PM10 in PM2.5 ter NOx. Pogoj garancije na voljo v garancijski knjigi vozila ali pri posredničnem zastopniku vozi KIA. Za tipkarske napake ne odgovarjamo. Silke so simbolizirane. Mas avto d.o.o., Industrijska cesta 4F, Kromberk, Nova Gorica. 05 33 30 303, masavto.kia.si.

Z 7 LETI GARANCIJE

BONNA MOTOVIZION

Pustni torek v Desklah

Plesno kulturni klub Tince

Medgeneracijski center pri Tinci je tradicionalno na pustni torek dopoldne rezerviran za ženske, saj se našemimo le ženske. Pridružijo se nam tudi plesalke Plesne skupine Tince.

Letos smo se zbrale in napravile v pustne šeme prav na hitro, saj so ukrepi za preprečevanje širjenja nevarnega virusa sprostili le nekaj dni pred pustno soboto. Popile smo kavo in sledil je odhod v vrtec, kjer so nas pred stavbo pričakali otroci, našemljeni v različne kostume, njihove vzgojiteljice in varuške. Letos pa žal ni donela glasba iz zvočni-

ka, ki zelo pripomore k veselemu pustnemu rajanju in se ga veselimo prav vsi, še najbolj pa naši najmlajši. Prišli so tudi starši otrok, ki so skrbno spremljali dogajanje in fotografirali. Pustni sprevod je v lepem sončnem in toplem vremenu ter ob petju pesmic zakorakal do placa v Desklah, po ulicah med stanovanjskimi bloki in nato spet v vrtec.

Na prehodu za pešce smo maskare imele prednost in z dvignjeno roko smo se voznikom zahvaljevali in pomahali. Ja, pomahali smo v slovo do naslednjega pustnega torka, ki bo 21. februarja 2023.

Pustne šeme na stopnicah kulturnega doma v Desklah, foto: Helena Stanič

STROŠKI DOSTAVE ŽE OD 12 €*

* CENA VELJA ZA DOSTAVO ENEGA KOSA GREDE ZA JAGODIČEVJE

VELIKA GREDA

220,00 €

cena z DDV

Dimenzije vrtna grede: (d/s/v)
190x80x80 cm

visoka VRTNA GREDA

Z uporabo visoke **vrtna grede** je vrtnarjenje lahko pravi užitek **brez bolečin v križu** ali v **kolenih**.

Vaš pridelek bo na doseg roke. Dobesedno. Ob pravilni polnitvi grede bo tudi prej in bolj bogato dozorel. **Pridelajte si svoj zdravi obrok.** Vse kar potrebujete je naša visoka **vrtna greda!**

Vsi naši modeli gred pridejo opremljeni z **gumbasto folijo** za zaščito stranic (kar podaljša življensko dobo grede), **mrežo** proti voluharjem za zaščito vaših pridelkov ter vsemi potrebnimi dodatki za montažo. Za postavitev grede **potrebujete vsega 10 minut**, saj so stranice že sestavljene.

GREDA ZA JAGODIČEVJE

125,00 €

cena z DDV

Dimenzije vrtna grede: (d/s/v)
50x50x65 cm

 INDE
Salonit Anhovo d.o.o.

član skupine Salonit

drugačni z razlogom

OB NAKUPU VRTNE
GREDE DO 31.03.2022
PODARIMO
ZAKLJUČNE OBROBE
ZA VOGALE

Info. in naročila: narocila@inde-salonit.si / tel.: 05 39 21 550

www.inde-salonit.si

80. obletnica ustanovnega zbora OF za kanalsko območje

Klelija Dolenc, foto: Miran Gabrijelčič

V četrtek, 25. nov. 2021, smo obeležili 80. obletnico ustanovnega zbora OF slovenskega naroda za kanalsko območje, ki je bil istega dne leta 1941 v zaselku Kračice. Slavnostna proslava je, zaradi covid-19, odpadla, tako kot so odpadle tudi druge prireditve ob prazniku Krajevne

skupnosti Kanal, ki si je ta dogodek, kot tudi datum, izbrala za svoj krajevni praznik. V počastitev spomina na ta dogodek je KS Kanal, v sodelovanju s krajevno organizacijo Združenja borcev za vrednote NOB Kanal, organizirala polaganje venca k spomeniku na Kračicah.

Polaganje venca k spomeniku na Kračicah

Počastitvi 78. obletnice pohoda borcev XXX. divizije NOV v Slovensko Benečijo

Franko Pavlin

V soboto, 29. januarja 2022, je delegacija članov krajevne organizacije Združenja borcev za vrednote NOB Kanal, veteranov vojne za osamosvojitve Slovenije Občine Kanal in predsednice Območne organizacije Združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica, ob prisotnosti praporščakov združenja borcev in veteranov Občine Kanal, položila venec v počastitev spomina na junaško dejanje prehoda mrzle reke Soče in nadaljevanje

pohoda v Beneško Slovenijo. Borci in borke NOB so šli ob robu zahodnih mej slovenskega ozemlja, ki je bilo s krivično Rapalsko pogodbo po prvi svetovni vojni dodeljeno Italiji. Namen pohoda je bil vzpodbuditi in opogumiti Beneške Slovence, da se priključijo narodnoosvobodilnemu boju slovenskega naroda. K tajnemu in varnemu prehodu je v veliki meri prispevalo tudi lokalno prebivalstvo Kanala in njegove okolice.

Polaganje venca pri spomeniku prehoda borcev XXX. divizije čez Sočo v Kanalu

Nov odbojkarški kombi

Boštjan Simčič

V začetku oktobra 2021 se je družba Salonit Anhovo d. d. odločila za nakup novega kombiniranega vozila, namenjenega za varnejši prevoz odbojkarjev Odbojkarškega kluba Salonit Anhovo - Kanal. Nakupu je takoj sledil projekt celostnega označevanja obeh kombijev. V Odbojkarškem klubu Salonit Anhovo - Kanal bi se radi javno zahvalili upravi družbe Salonit Anhovo, na čelu z Julijanom Fortunatom za novo pridobitev.

Nova podoba odbojkarških kombijev, foto: Tanja Šuligoj

V Kanalu nova trgovina z mesnico

Klelija Dolenc

Kmetijska Zadruga Tolmin je v decembru preteklega leta v Kanalu odprla novo trgovino z mesnico v spodnjih prostorih gasilskega doma. Kljub koroni se je otvoritve udeležilo kar precejšnje število občanov. Uvodno besedo je imela županja Tina Gerbec, ki se je zahvalila za novo pridobitev in jim zaželela uspešno prodajo, nam občanom pa zadovoljstvo ob nakupu njihovih dobrin. Spregovoril je tudi direktor Kmetijske Zadruga Tolmin Nikolaj Maver, ki je na kratko predstavil njihovo delovanje. To zajema pridelavo, predelavo in prodajo izdelkov. Z zagotavljanjem kakovostne hrane in ponudbe skrbijo, da je življenje ljudi na podeželju kakovostnejše.

Nagovor županje Tine Gerbec in direktorja KZ Tolmin Nikolaja Maverja

Otvoritev nove trgovine z mesnico

Trgovina bo poleg bogate delikatese založena tudi s sadjem in zelenjavo, kruhom, pecivom in drugimi živili kot tudi pijačo ter drugimi artikli. V mesnici pa ponujajo sveže domače meso, mesne izdelke in lokalne izdelke kmetij iz Posočja ter druge proizvode slovenskega porekla.

Ljwpski klovni

Irena Brezavšček

Vesela sem, da ga ni virusa na svetu, ki bi mladini preprečil pustno rajanje in prinašanje veselja ljudem, ki ga vsi v teh – recimo temu covid izdihljajnih – časih še kako potrebujemo. Lani jih je prizemljilo, tako kot nas vse, letos pa so se čisto potihoma pripravljali na pustno soboto, in tako jim je uspelo prelisičiti virus.

Za kostume, ki so si jih naredili, jih kupili ali si jih izposodili, sicer niso potrebovali toliko časa kot v prejšnjih letih, ko so nas obiskovali npr. že planiški skakalci ali pa celotna flota Adrie Airways v tistem letu, ko so ta pravi piloti in stevardese zatajili. Tudi slovensko rokometno moštvo so že bili, pa smrkci z Gargamelom in palčki s Sneguljčico. Nakladalno prikolico pa je vendarle bilo treba usposobiti in okrasiti, da je bila primerno »oblečena« za pustno soboto. In tudi spremno vozilo je moralo biti usposobljeno.

Torej so se letos oblekli v ljwpske klovne. Čisto času primerno, ko človek res ne ve več, kdo pije in kdo plača. Na vseh področjih naših življenj. Z živahnimi barvami pustnih oblačil, veseljem, harmoniko in na splošno dobro voljo so v Krajevno skupnost Levpa – samo vas Levpa in vse bližnje in daljne zaselke – prinesli pomlad in optimizem.

In spet jih je vozil, že več kot deseto leto zapored, Albin Levpušček (Jugu) z Avšjega. Tudi on je bil letos prav simpatičen klov. Marsikateri starš si potihoma oddahne, ko mu sin ali hči že med pripravami na pust pove, da jih bo spet na pustnem romanju iz zaselka v zaselek s traktorjem in nakladalko vozil Albin. Tako je mladina na poti v izkušenih rokah in s trezno glavo ta pravega Jugovega šoferja.

Ljwpski klovni so nam polepšali dan, razmigali naše čute in nas iskreno razveselili. Pa naj še kdo reče kakšno besedo čez »ta mlade«. Spet enkrat so se izkazali in res smo jim krajski hvaležni.

Albin Levpušček (Jugu), pustni šoferski veteran

Ljwpski klovni

Pripravljena nakladalna prikolica

Devetdeset let spomina na usodo trinajstih vaščanov Koprivišč

Darja Rijavec, foto: Elza Pavšič

Na križpotju, tik pred vasjo Koprivišče, stoji spomenik, na katerem poleg imen trinajsterice beremo zapis vse primere presegajočega zgodovinskega sporočila nekega dogodka ... Fašistično posebno sodišče je na potvorjenem sojenju 23. februarja 1932 v Rimu obsodilo 13 domačinov na 330 let zapor. Obdolžili so jih umora italijanskega finančnega stražnika. Bili so krivi, ker so bili Slovenci. Pohodi škvadristov, nasilje policije, ustrahovalni procesi, na katerih resnica in pravica nista bili važni: tako se je v teh krajih izkazovala »višja civilizacija«.

Kamnito obeležje spominja in opominja »na krvavo povest«, ki se je v času italijanske zasedbe odvijala na Kalskem, začeni usodnega dne 30. novembra 1930, ko je nekdo na cesti iz Koprivišča v Kal streljal na avto italijanskih finančnih stražnikov in enega izmed njih ubil.

Uboj še do danes ni docela pojasnjen. Takratne fašistične oblasti so ga vsekakor hotele pripisati domačinom in tisto noč so zaprli na desetine vaščanov in ljudi iz sosednjih vasic in zaselkov. V naslednjih dneh, mesecih so potekala zaslišanja v Koprivišču, Kanalu in na kvesturi v Gorici. Po dnevu, dveh so večino zaslišanih izpustili, nekatere šele po mesecu, dveh ali celo več. Trinajst »izbranih« obdolžencev, deset med njimi starih komaj od 17 do 23 let, pa so pripeljali v koprške zapore, kjer so po nekajmesečnem mučenju od večine izsilili priznanje krivde. Obtožence so nato posamično prepeljani v zloglasne zapore Regina coeli v Rimu, kjer so jih po poldrugem letu zasliševanj pred posebnim fašističnim sodiščem za zaščito države obsodili. Štefan Močnik, Ivan Jug, Donat Lipičar, Valentin Lipičar, Leopold Lipičar, Avguštin Močnik in Rudolf Pregelj so bili obsojeni vsak na 30 let, Andrej Brezavšček, Anton Lipičar, Jožef Šavli, Leopold Šuligoj, Leopold Lango in Marko Močnik pa vsak na 20 let strogega zapor.

Posamezniki so v ječah preživeli od šest do devet let. Čeprav so se po procesu o resničnih storilcih izoblikovale različne domneve. Čeprav so obsojenci in njihovi svojci tudi na osnovi pisanja časnika *Gazzettino*, da je do uboja prišlo iz ljubosumja, kar naj bi izpovedal pravi krivec, prijatelj ubitega, preden je napravil samomor, zahtevali revizijo postopka. Čeprav ni nobenega pravega dokaza proti obtoženim in so bili tudi vsi, ki so imeli z njimi opravka, prepričani, da so nedolžni. Zadnji je po skoraj 14 letih na prostost prišel Ivan Jug, ki v knjigi *Moja zaporniška leta* spomine na prestajanje krivične kazni prepleta z razmišljanjem, o svojem ravnanju, ravnanju sotrpilov, trdnosti in šibkosti človekove volje, trenutku preizkušnje, o človeški zlobi in o podlosti, o nepravilnostih, ki bi morali biti pravični, ter o sistemu, o fašizmu, ki je namenil smrt primorskim Slovincem.

Zgibanka – 1. stran

“Državni pravdnik je v dvournem govoru razglabljal o vzrokih atentata. Obsodil je antifašistične elemente, ki ribarijo v kalnem in ki so si za svoja sredstva izbrali ljudi, kakršne sodi fašistično posebno sodišče. Obtoženci da so izvršili atentat sprčo svojega elementarnega sovražstva proti Italiji in njenim oblastem. Prave povzročitelje bi moral zadeti meč fašistične pravice in strelji braniteljev fašistične države... Predlagal je kazni 30 in 20 let in dejal, da zahteva tolikšno kazen zato, ker je treba ponovno dokazati, da režim z železno roko brani osvobodjene pokrajine in njihovo ljudstvo pred strahovlado antifašističnih elementov in da je fašistična pravica neomajna in vzvišena nad vsakim zarotniškim delom proti režimu, Italiji in njeni kulturi.”

(Jutro, 24. februar 1932)

“Sodišče se je opiralo na izsiljene izjave dveh domačinov, ki sta bila po večmesečnem priporu izpuščena pod pogojem, da bosta vztrajala pri svojih izjavah. Na razpravi pa sta bila skrajno nejasna v izpovedih in tudi drugače je njuno vedenje vzbujalo dvom o njuni verodostojnosti. Celo financarji, ki so bili v družbi umorjenca, si niso bili edini v svojih izjavah. Eden je govoril o 25, drugi o 21, tretji o 15 streljih, sofer jih je slišal samo 4 ali 5. Nobenega pravega dokaza ni bilo proti obtožencem. Izstrelki, ki so jih našli na kraju uboja, so bili italijanskega izvora.”

(dr. Lavo Čermelj: Slovenci in Hrvatje pod Italijo)

Imponenti onoranze funebri alla guardia di finanza uccisa nella vile imboscata di Cal di Canale

GORIZIA, 2. Durante la mattinata d'oggi la popolazione di Canale e dei paesi vicini si è recata in silenzioso pellegrinaggio davanti alla bara del compianto Cesare Rastelli, ucciso l'altra sera nella vile imboscata a Cal di Canale. Uomini e donne del popolo sostavano, commossi davanti al feretro ricoperto dalla bandiera nazionale e circondato di ghirlande di fiori e d'alloro in profusione recate da quasi tutti i comandi di brigata delle guardie di finanza della Val d'Isonzo. Carabinieri e Camici neri, guardie di finanza e fascisti prestavano servizio d'onore ai lati del feretro. Poco prima delle 15 giunsero da Gorizia altre corone inviate da S. E. il Prefetto, dal Podestà di Gorizia, dal Segretario federale, dai Sindacati fascisti, dalle associazioni combattentistiche, dai Circoli delle Guardie di Finanza di Udine, Venezia, Gorizia e Trieste.

che, seguita dagli ufficiali della Guardia di finanza, con a capo il colonnello comandante la V Legione Guardia di finanza di Udine comm. Giuliano Pietro e il ten. col. Vieti, comandante il Circolo delle guardie di finanza di Gorizia uscì dalla sede del Comando, passando fra due file di popolo, che s'incolonnarono subito dopo dietro le autorità e la rappresentanza per recarsi alla chiesa parrocchiale. Precedono lo imponente ed austero corteo le numerosissime ghirlande portate a mano, le bandiere e le rappresentanze delle associazioni e il clero composto dal decano di Canale e dei parroci delle chiese delle frazioni vicine.

Dopo la benedizione della salma e le esequie, il decano di Canale, don Ermete, pronuncia un suggestivo discorso durante il quale accenna all'indignazione della popolazione per la selvaggia uccisione e rievoca che in mezzo a tante

Un cane poliziotto coopera alle indagini

Le indagini e gli accertamenti intorno al triste misfatto di Coprinisce continuano ancora, sotto l'esperta guida del questore comm. Modesti, il quale nulla ha trascurato perché tutti i presunti autori sieno assienati alla giustizia. Ormai non v'è più alcun dubbio che autori dell'imboscata sieno gli individui che frequentavano quella sera l'osteria Murovez, i quali sono stati tutti arrestati la sera del delitto. L'atteggiamento degli arrestati è tuttora di indifferenza, ma da certe rivelazioni e confessioni si è ormai certi che essi tosto o tardi riveleranno i nomi degli assassini.

“IL PICCOLO” je že 1. 12. 1930 objavil, da so finančnega stražnika nedvoumno ustrelili ljudje iz Koprivišča (Coprinisce), ki so se tisti večer nahajali v gostini.

Zgibanka – 2. stran

Spomenik v Koprivišču. foto: Elza Pavšič

Kako krivična sodba 13 domačinom ni vzela le svobode, uničila jim je mladost, prekrizala življenjske načrte, razbila družine in osiromašila že tako revne kmetije; je ob odkritju spomenika leta 1999 razmišljal poslednji takrat še živeči obsojenec Anton Lipičar in se tudi v imenu drugih, že pokojnih, za obeležje zahvalil idejnim tvorcem, Društvu goriških rodoljubov, ter dodal: »Čeprav sem v italijanskih zaporih in v vojski ter kot borec Prekomorske brigade zapravljal celih petnajst let dragocenega življenja, bi brez tega svečanega dejanja zagotovo ostal kot drevo brez korenin.«

Naj nas sredi cvetoče pomladi spomin in sporočilo usode nekega dogodka nagovorita k razmišljanju tudi o hvaležnosti in lepoti bivanja v miru in svobodi ter sožitju danes.

Zgibanko založilo Društvo Goriških rodoljubov leta 1999 ob odkritju spomenika.

Spomenik so leta 1999 postavili Goriški rodoljubi.

Viri:

- Ivan Jug: *Moja zaporniška leta, Po nedolžnem v fašističnih ječah, 2002 danes na pragu cvetoče pomladi.*
- Lidija Turk: *Vas. Jug, 2002.*
- Boža Škoberne: *Spominom Ivana Juga na pot. Jug, 2002.*
- Koprivišče: *Društvo goriških rodoljubov, 1999.*

100 let Ane Košir in njeno slovo

Sonja Kralj, foto: Tana - Anina pravnukinja

Častitljivih sto let je praznovala Ana Košir iz Gorenje vasi. Rodila se je v Anhovem, mami Tereziji in očetu Jožefu. V družini je bilo osem otrok. Ana je bila najstarejša. Na petnajsti rojstni dan se je zaposlila v Cementarni v Anhovem. Vedno se je rada pohvalila, da je cementarna le štiri mesece starejša od nje. Pozneje je, vse do upokojitve, delala na Slovenija sadje v Kanalu. Med NOB je bila kurirka.

Poročila se je z »Majerčnovim« Jankom iz Gorenje vasi. Imela sta sina Ivana, danes pa ima vnuka Simona, pravnukinjo Tano in prapravnukinjo Sofio. Ana je, predvsem zadnja leta, dneve preživljala v dnevni sobi ob gledanju TV-nadaljevanj. Vesela je bila vsakega obiska in klepeta s prijatelji, s sestro Nives pa sta obujali spomine na mlade dni. Najbolj pa jo je razveselil obisk njene prapravnukinje Sofie.

Zaradi pandemije je svoj stoti rojstni dan praznovala v krogu družine, sin Ivo pa je načrtoval srečanje sorodnikov in prijateljev po izboljšanju razmer. Ana je prejela veliko pisemenih voščil in cvetja. Med drugimivoščilo Občine Kanal ob Soči, krajevne skupnosti, društva upokoencev

in Karitas. Marta in Jakob pa sta ji voščila v imenu Gorenje vasi s šopkom cvetja in vizitko s podpisi Gorjevanov.

Vaščani smo se veselili in ponosno razpravljali, da imamo prvič v vasi stoletnico, ko nas je pretresla žalostna vest, da je naša Ana zaključila svojo življenjsko pot v starosti 100 let in 10 dni.

Gospa Ana, ostali nam boste v lepem spominu. Počivajte v miru.

Nov kombi in nov odbojcarski projekt s skupnim ciljem

Boštjan Simčič

Odbojcarska šola Salonit Anhovo v sodelovanju z Goriškim športnim klubom je skupen projekt obeh severnoprimeških klubov s ciljem razvoja moške odbojke na Goriškem, ki se je začel septembra 2019. Projekt je namenjen otrokom različnih starostnih skupin, ki bi radi spoznali odbojko, in tako vsakemu ponuditi možnost, da se ukvarja s tem športom. Čar odbojke je gotovo tudi druženje z vrstniki obeh spolov kot tudi krepitev športnih vrednot. O tem smo govorili s trenerjem Gregorjem Sirkom, ki je svojo odbojcarsko pot začel v Kanalu pri domačem klubu, nadaljeval pa v Novi Gorici, kjer je vrsto let igral v prvi državni odbojcarski ligi. Pozneje se je izobrazil še za trenerja, in tako svoje izkušnje deli z mladimi odbojkarji.

Katere starostne skupine otrok vključujete v vadbo odbojke in kdo se je lahko udeleži?

Trenutno tekmuje kot GO Volley v vseh kategorijah, razen v mladinski. Začetniki, v sklopu šole, pa so fantje, rojeni med letoma 2009 in 2011.

Koliko mladih odbojkarjev trenira pri vas in katerih tekmovanj, turnirjev ali lig se udeležujete?

Trenutno tekmuje 40 fantov v vseh kategorijah. Od mini in male odbojke, starejših dečkov do kadetov.

Kdaj in kje potekajo vadbene odbojke, ste vi edini trener te šole?

V Prvačini in Novi Gorici, in sicer dvakrat do trikrat tedensko. Pri kadetih, ki jih trenira Boris Jelavič, potekajo treningi pa štirikrat na teden.

Projekt se je zagnal ravno pred začetkom svetovne epidemije covida-19. Ste imeli kakšne težave pri ponovni vzpostavitvi treningov in delovnega procesa? Ste opazili kakšne spremembe pri sami udeležbi mladih odbojkarjev?

Ja, posledice smo občutili, saj so bile prekinitev kar dolge, in to se je poznalo v razvoju in učenju odbojcarske igre. Ampak to se je poznalo na ravni cele Slovenije, nihče se ni izognil temu. Vse se je zamaknilo. Odbojcarske spretnosti, ki so jih prej znali, recimo petošolci, obvladajo sedaj šele šestošolci ali celo višji razredi.

Kje vidite priložnosti in rezerve, da bi se več mladih fantov pritegnilo k vadbi tega lepega športa?

Pomembno je še več vlagati v promocijo, tega

je premalo. Seveda je to odvisno tudi od uspehov klubov in državne reprezentance.

Kako ocenjujete dosedanje delo na področju dela z mladimi odbojkarji in ali bi se lahko čez nekaj let nadejali napredovanja določenih fantov tudi v članske vrste prve ekipe Salonit Anhovo?

Težko je podati realno oceno, saj nas je epidemija zelo ohromila v teh treh letih delovanja. Cilj je, da otroke najprej naučimo odbojke, in če bo kdo pokazal nekaj več ter bo imel dobre predispozicije, tudi to ne bo izostalo.

Menite, da je začetni projekt kljub zahtevnemu delu zaradi epidemije upravičil pričakovanja ustanoviteljev odbojcarske šole ter da se z njim spleča nadaljevati tudi v prihodnje?

Lahko rečem, da je! Če tega projekta ne bi bilo, ne bi danes treniralo več kot 20 otrok, ki redno obiskuje vadbene odbojke v Novi Gorici. To verjetno, samo po sebi, poda odgovor na drugi del vprašanja.

Imate kakšne posebne želje za naprej?

Verjetno si želim to, kar vsi, čimbolj normalno delovanje. V naših najmlajših je prihodnost odbojke, tudi slovenskega športa in celo več, v dobri meri tudi prihodnost slovenske družbe in medsebojne odvisnosti ljudi v njej. Če se ljudje že v otroštvu navajajo na te vrednote, potem bodo z njimi živeli vse življenje.

Foto: Arhiv OK Salonit Anhovo - Kanal

POSTANI ČLAN USPEŠNE EKIPE

RAZPISUJE

■ AKTUALNA DELOVNA MESTA

- Samostojni ključavničar
- Strojni mehanik
- Strojnik težke gradbene mehanizacije
- Skupinovodja strojnega vzdrževanja
- Procesničar v proizvodnji cementa
- Operater v proizvodnji cementa
- Miner

**Več informacij o delovnih mestih in pogojih za prijavo
je dostopnih na naši spletni strani www.salonit.si**

V kolikor želite postati del naše ekipe vas vabimo, da nam pošljete prijavo z življenjepisom na e-naslov kadri@salonit.si ali na naslov **Salonit Anovo d.d.**,
Kadrovski razpis, Anhovo 1, 5210 Deskle. Dodatne informacije na tel.: 05 39 21 224

DRUŽBA SKUPINE

Alpacem
by Wietersdorfer

Dirka v 1. razredu

Pripravljeni na dirko

V torek, 4. januarja 2022, smo imeli tehniški dan. V sodelovanju z novogoriško e-Hišo smo preživeli posebno zanimiv dan. Najprej smo preoblikovali papir in izdelali lačne žabice. Nato smo s pomočjo palčke, vrvic in majhnega magneta izdelali ribiško palico, na katero smo lovili svoje ribice iz kartona, ki so imele kovinsko sponko. Po malici pa je sledil še zanimivejši del. Po načrtu smo iz lego kock izdelali vozilo, nato pa še sprogramirali ukaze, da se je vozilo premikalo. Nazadnje smo dodali še prikolico, ki smo jo izdelali po svoji zamisli. Svoja vozila smo tako preizkušali v pravih dirkah. Dan je minil izredno hitro in čeprav smo se ves čas igrali, smo se veliko novega naučili.

AF

Dan s Prešernom in Župančičem

Slovenski kulturni praznik smo obeležili tudi prvošolci. Franceta Prešerna prej še nismo poznali, a zdaj vemo, kdo je doktor Fig. Na kulturnem dnevu smo se preizkušali kot ilustratorji njegove Lipice. Podrobneje pa smo spoznali pesnika Otona Župančiča in njegovo pesniško zbirko *Mehurčki*. Po prebiranju pesmic je bil čas za ustvarjanje. Spuščali smo barvne mehurčke in jih lovili na papir ter izdelali pravega mozička kopitljačka. Ker so Župančičeve pesmi vse po vrsti tudi uglasbljene, pa smo dan zaključili z rajanjem.

AF

Mehurčki

Moziček Kopitljaček

Zapiskaj, zapleši, zapoj!

Ljudska glasbila

Glasbena delavnica na temo istrske ljudske glasbe omogoča otrokom pristen stik z ljudsko glasbo na aktiven način, saj poleg tega,

da izvajalec predstavi ljudska glasbila in nanje zaigra, vključi otroke v skupno muziciranje, otroci si sami izdelajo istrsko ljudsko glasbilo iz trstike – nunalco –, naučijo se nekaj istrskih ljudskih pesmi in na koncu tudi zaplešejo ljudski ples iz Istre. Čeprav je delavnica tematsko povezana z Istro, se navezuje na širši slovenski prostor. Nekatera glasbila pa otroci prav gotovo prvič vidijo in slišijo v živo.

KK

V ponedeljek, 14. februarja 2022, nas je obiskal prav poseben gospod – Marino Kranjec. Najprej nam je predstavil veliko ljudskih glasbil, potem pa nanje še zaigral.

Zdaj pa na delo

Po tej kratki predstavitvi smo odšli v učilnico, odrezali vsak svoj kos lesa, vanj naredili luknjico, na eni strani pa napeli papirček. Nastala je nunalca. Nanjo smo poskušali zaigrati tri različne pesmi. Preživeli smo zabaven in poučen dan.

Gaja, 6. a

Zimski teden v Cerknem

Učenci 7. razreda smo od 3. do 7. januarja teden dni preživali v Cerknem, kjer smo smučali po belih strminah, se kepali, hodili na sprehode in na podlagi številnih dejavnosti spoznavali mesto in druge zanimivosti.

Vsak dan je bil zanimiv in je prinesel kaj novega. Nekaj vtisov želimo podeliti tudi z vami.

V ponedeljek zjutraj smo vstali že zelo zgodaj, saj smo se pred odhodom morali samotestirati. Po eni uri vožnje z avtobusom smo prispeli v CŠOD, kjer smo odložili prtljago, takoj zatem pa odšli na smučišče, kjer smo se učili smučanja. Po kosilu smo svojo prtljago odložili vsak v svojo sobo, potem pa imeli prvo dejavnost – *fotolov*, ki nas je vodil skozi mesto in nam razkazal njegove znamenitosti. Sledila je večerja, nato pa spanje.

Naslednji dan so nas zgodaj zjutraj vrgli iz postelje, da smo šli na smučišče. Po vrnitvi v CŠOD in kosilu smo ta dan imeli kar dve dejavnosti. Prva je bila *fotozgodba* – kjer smo po skupinah izdelovali stripe in jih zatem predstavili drugim. Nato je sledila naslednja – *voda in njene skrivnosti* –, pri kateri smo z vodo izvajali razne poskuse. Po težkem dnevu sta sledila večerja in spanje.

Ekipa OŠ DESKLE

Tretji dan zaradi slabega vremena nismo šli na smučišče. Bili smo kar veseli, dokler nismo izvedeli, da bo smučanje nadomestil dolg pohod. Po vrnitvi v dom je sledila nova dejavnost – *trajnost v 21. stoletju* –, kjer smo morali v parih sestaviti krajše pismo, v katerem smo izrazili svoje misli in ideje o svetu čez 300 let. Pozno popoldne smo si šli ogledat *cerkljansko laufarijo*. Lahko smo kupili tudi spominke. Sledila je večerja, nato pa kinovečer z ogledom risanege filma *Pogum*.

Naslednji dopoldan smo zopet preživali na smučišču, po kosilu pa so sledile razne dejavnosti. Prva je bila *kam se lahko skrijem*. Odšli smo v bližnji gozd in po skupinah izdelovali vsak svoj tabor. Pri drugi dejavnosti – *kaj lahko zgradim* – smo se razdelili v skupine in

vsaka skupina je dobila 30 deščic, iz katerih smo izdelovali razne stvari. Sledila je večerja, nato pa zabava. Po zabavi so nam podelili priznanja. Morali smo tudi pripraviti prtljago, saj je bila to naša zadnja noč v Cerknem.

Zadnji dan smo dopoldan preživali na smučišču, po končanem smučanju smo se vrnili v dom in se po kosilu, polni lepih vtisov, odpeljali v Deskle, kjer so nas pričakali starši.

Da bodo spomini ostali živi, sta s fotoaparatom poskrbela učitelja Boštjan in Martin.

Po dnevniškem zapisu
Pia in Rebeka, šolsko novinarstvo

V družbi s Prešernom, Rozo in Suhodolčanom

Prešernov portret

Prešernova Julija

V četrtek, 9. februarja 2022 je na naši šoli potekal kulturni dan. Trajal je 5 šolskih ur. Prvi dve uri smo imeli likovno delavnico, kjer smo ilustrirali »sodobnega« *Povodnega moža Andreja Rozmana-Roze*. Vsak učenec je moral ilustrirati kitico, ki si jo je izbral. Bilo je zelo zabavno, saj smo domišljiji pustili prosto pot. Tretjo uro smo odšli v kulturni dom, kjer nas je pričakal Primož Suhodolčan. Bilo je zelo zabavno, ker nam je pripovedoval prigode iz svojega življenja. Po končanem nastopu smo nadaljevali z glasbeno delavnico, kjer smo se na inštrumente naučili zaigrati uglasbljeno Prešernovo pesem *Vrba*. Razdeljeni smo bili v pet skupin. Vsaka skupina je imela drugačne inštrumente. Bila je zelo zabavna in ustvarjalna ura. Zadnjo šolsko uro smo nekateri učenci dokončevali ilustracijo, drugi pa sestavljali »novo« pesem iz različnih Prešernovih verzov in reševali tematske križanke. Kulturni dan mi je bil zelo všeč, saj je bil zelo zabaven. Najbolj mi je bilo všeč, ko smo igrali na inštrumente.

Ela, 9. a

Vodik je v zraku

V četrtek, 27. januarja 2022, smo imeli tehniški dan na temo vozil, ki jih poganja vodik. Obiskali so nas profesorji Fakultete za logistiko iz Celja, ki izvajajo program H2STUDENT. Najprej so nam razložili, kako delujejo avtomobili na vodik in kje imamo polnilnice za vodik. Ena je tudi blizu nas, in sicer v podjetju Salonit Anhovo. Nato smo morali tudi sami zgraditi avtomobil iz lego kock, ampak na vodikove gorivne celice. Ko smo dokončali, smo z njim tekmovali proti drugim skupinam. Imeli smo kvalifikacije, na katerih smo bili najboljši, sledile so še tri dirke. Naša skupina je zmagala v skupnem seštevku točk, zato smo dobili nagrado. Celotna izvedba tehniškega dne se nam je zdela zanimiva in poučna.

Jani in Nal, 9. a

Naj se dirka začne.

Pustovanje na OŠ Kanal

Težko smo pričakovali pustni torek!

Prvega marca 2022 smo se prebudili v hladno jutro, ki pa se je razvilo v čudovit sončen dan. Prava napoved pomladi!

Na šoli mraza nismo občutili, saj so priprave na pustno rajanje potekale od zgodnjih jutranjih ur. Za učence smo pripravili posebno presenečenje: šolo smo za en dan spremenili v **cirkus**. Učenci so ob vstopu pridobili vstopnice in še tako zaspani in morda kisli obrazi so se postopoma nasmehnili, nasmeljali in na koncu tudi zarajali.

Posebno obogatitev našega programa so prispevali liški pustje. Postopek nastajanja njihove oprave in pomen ohranjanja slovenske tradicije je našim učencem prikazal in razložil **Dejan Žnidarčič**, v opravo pa sta se oblekla **Nejc Kenda** in **Matjaž Pečenko**.

V zabavnem programu smo izbirali najlepše, najbolj domiselne, najbolj strašne, najglasnejše in najbolj vesele maškare, dogajanje pa so popestrili naši muzikantje, *Samo godi*, v zasedbi **Tian Humar**

Bajt, Tadej Konjedic, Petra Pičulin, Anej Petrevčič in Matija Purgar.

Obrazi otrok in odraslih ob pogledu na druge šeme so bili neprecenljivi. Veselje in smeh smo danes pričarali na obraze mnogih, nekaj trenutkov pa je z nami delila tudi županja, **Tina Gerbec**.

Prepričani smo, da smo z obilo dobre volje uspešno pregnali zimo iz Kanala in da bomo vstopili v lepo, toplo pomlad. Ob vsem doživetem se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam zavoda OŠ Kanal, vsem otrokom in njihovim staršem za sodelovanje v tem lepem slovenskem običaju in posebej našim gostom, ki ohranjajo bogatost naše dediščine.

Barbara Kragelj Jerič

Otroci, ustvarjajte z glasilom Most

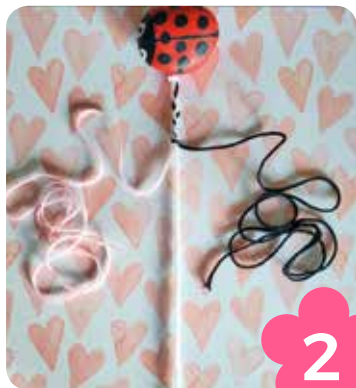
Tina Tinta

Hej, ti! V uredništvu glasila *Most* zate v vsaki številki pripravimo ideje za ustvarjanje. Ustvarjaj z nami in si izdelaj preproste, a lepe izdelke, ki bodo popestrili tvoj vsakdan, tvojo sobo ali pa preprosto razveselili nekoga, ki mu boš izdelek podaril. Starejše sestre in bratci, bratranci in sestrične lahko pomagata mlajšim. Zabavajte se skupaj. Ustvarjajte skupaj. Pa ne pozabite, nove ideje vas bodo čakale tudi v naslednji številki.

Tokrat smo pripravili navodila, s pomočjo katerih lahko izdelate čudovito zapestnico. Navodila so povsem preprosta, potrebuješ le nekaj dobre volje in debelejšo nit, volno ali podobno vrvico, ki jo najdeš v trgovini z materialom za ustvarjanje. Pa začnimo!

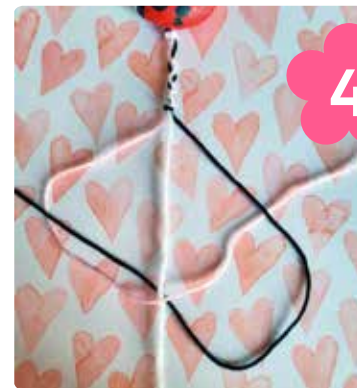
1. Najprej pripravi dve daljši vrvici dolžine 70 cm in eno krajšo, ki je lahko tudi nekoliko debelejša. Ta naj bo dolžine 40 cm. Vse tri vrvice primi za njihove konce, jih daj skupaj in centimeter od konca naredi voz. Spleti krajšo kito in ponovno naredi voz.

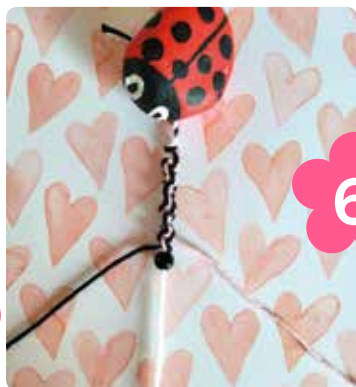
2. Zapestnico na enem koncu obteži s predmetom ali prilepi na podlago z lepilnim trakom. Debelejša vrvica naj bo na sredini in naj bo dobro napeta.

3 in 4. Levo in desno vrvico prepleti tako, kot je razvidno na slikah 3 in 4. Leva naj gre čez sredinsko in pod desno vrvico. Desna pa naj gre nato pod sredinsko in nad levo vrvico.

5. Nato previdno in počasi potegni za obe vrvici, da nastane voz kot na sliki 5. Če boš uporabil vrvico različnih barv (kot sem jih tudi jaz), boš opazil, da bo ista vrvica enkrat na levi, drugič na desni. To bo ustvarjalo spiralast vzorec, in tako je prav.

6. Nato ponovi nekajkrat korake 3, 4, in 5. Če želiš lahko na sredinsko vrvico dodaš perlico poljubne barve in nadaljuješ pletenje. Lahko dodaš poljubno število perlic, upoštevaj le, da bo celotna dolžina zapestnice primerna za velikost tvojega zapestja. Ko zaključiš vzorec, naredi voz, spletni krajšo kito in ponovno naredi voz. Ta del bo namenjen zavezovanju zapestnice na roko. Na koncu samo še postrizi predolge konce.

7. Odlično. Zapestnica je končana. Uporabi različne materiale in dodatke in si izdelaj celo kolekcijo čudovitih zapestnic zase, za mamo ali najboljšo prijateljico. Zapestnice bodo zagotovo všeč tudi fantom, le barve in dodatke naj izberejo sami.

Ti je všeč naš ustvarjalni kotiček? V uredništvu bomo zelo veseli fotografije tvojega izdelka. Pošlješ nam jo lahko na urednistvo@glasilo-most.si.

										AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	ANALIZA	ŽIVLJENJSKI PROSTOR	NASUT PAS ZEMLIŠČA	TOMAŽ DOMICELJ	ČISTA TEŽA	NAZIV	JAPONSKI AVTO	SLUŽ- BUJOČA VOJSKA
										DAVEK OD RENTE								
										ŠTUDENT, VISOKO- ŠOLEC								
										OMAKA				PREIZKUS, KONTROLA VEŽBA				
										BERILO						SERGEJ ILJUŠIN DUŠEV- NOST		
										KMEČKO POSLOPJE						OKRASNA PTICA GORATA GRŠKA POKRAJINA		
										EVROPSKA UNIJA								
	RIBJA SAMICA	JAVNA OBJAVA ZA IZBOR KANDIDATA	DRSNICA, DRSALNICA	INČ, COLA	VICENTE ESPINEL	SLIKAR IN GRAFIK ŠUBIC	TERENEC, DŽIP SAMO- PROMOTOR MURKO						TV VODI- TELJICA KULJAJ MARTIN LUTHER					
ČLOVEK, POSAMEZ- NIK													MAMA PALICA ZA ČIŠČENJE PLUGA, RALKA				STRHLE- NINA, TROHNOBA	ZNAČILEN SPREMNI POJAV
VELE- MESTNO PUSTNO PRAZNO- VANJE										BOLEČINA ROBERT ZEMECKIS					MOČNA, KRČEVITA JEZA KOLOMAZ			
MANJŠI RT					OBMOČJE V OBLASTI EMIRJA MOČNATA JED								IZMEČEK NAŠA PEVKA (ANJA)					
SIN BRATA ALI SESTRE						EGO ZEV, VRZEL					HRANA ZA ŽIVALI PARTNER TINE MAZE (ANDREA)						HUGO ROBLEK DNEVNIK, ZAPISNIK	
HUMO- RISTKA PUTRIH					PESNIK IN ZDRAVNIK (ALOJZ) BELKAST KONJ					2. NAJVEČJI HAVAJSKI OTOK 4. IN 18. ČRKA						NOVINAR ŽERDIN SNOV ZA PREVLEKO POSODE		
CHRISTINA AGUILERA				POPAJEVA ZELENJAVA ČRN PTIČ Z RDEČO LISO NA GLAVI								ROB NA ZA- POGNJENI TKANINI IGRALEC ZRNEC						
AJDA							TRSTJE, TRSTI- KOVJE KONICA, BODICA								JEDILNI LIST, MENI BOJAZLJIV ČLOVEK			
POMOČ: EMITOR HIAT MAUI TAPKA	ZIDANA OGRAJA	ELEKTRODA V TRANZI- STORJU PRIREDITEV NA DVE LETI								DRŽAVA V OBLASTI SULTANA SPOGLE- DOVANJE								
KROŽENJE						MODER DRAG KAMEN UDAREC S SEKIRO							POGAN, VELIKAN ZATAK- NITEV PRI PREMIKU				HRIB, STRMINA	NASLOV
AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (JESSICA)					SLOG, ŽANR PROMETNA POT						ODPLAKA SODNI ZBOR ALI SVET							
LJUBKO- VALNI IZRAZ ZA ZELJE							LISIČJI SAMEC VELIKA ŽIVAL Z OKLOMA									GRM S TRDIM LESOM	LEA DABIČ AVTOMO- BILSKO DIRKANJE, RALLY	
ISAAC NEWTON			DOLGO OBDOBJE, ERA	PITJE DO DNA ČRKA X				ROBERT ERJAVEC PEVKA SOKLIČ				MAVČAR HRVAŠKO NAFTNO PODJETJE						
AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (BETTE)						OGRODJE IZ LETEV ZA TRTO ROBERT REDFORD									SMUČAR MLEKUŽ FRANEK TREFALT			
DELEC V ATOMU										KOMAR, KI PRENAŠA MALARIJO								
OBRAT ZA IZDELAVO KEKSOV										ČRTA MED GLASBENI- MI TAKTI								

Drage bralke in bralci! Upamo, da vam je bila tudi tokratna številka Mosta všeč. V kolikor imate pripombe, želje, kritike ali pohvale, jih lahko vedno posredujete na elektronski naslov urednistvo@glasilo-most.si. Naslednja številka izide čez točno tri mesece, torej sredi junija. In ker tokratna križanka ni nagradna, naj vas pa njeno geslo vseeno spodbudi k preživljanju prostega časa v naravi, saj bodo prihodnji mesece kot nalašč za to!

Uredništvo